

Opinnäytetyö (AMK)
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipalvelutyö
2013

Sara Jeromaa

KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄKODISSA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sara Jeromaa

KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄKODISSA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, kohtaavatko lasten vanhempien ja kasvattajien odotukset, näkemykset ja kokemukset kasvatuskumppanuudesta päiväkodissa. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä varsinaissuomalaisen kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Tutkimuksessa oli mukana kaupungin kolme päiväkotia.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin varhaiskasvatuksen historiaa Suomessa, kasvatuskumppanuuden käsitteen tuleamista suomalaiseen varhaiskasvatukseen sekä kasvatuskumppanuuden teoriaa. Tutkimus oli suurimmaksi osaksi kvalitatiivinen ja aineisto kerättiin lomakekyselyin keväällä 2013. Kyselyitä lähetettiin yhteensä 92 kpl: kasvattajille 25kpl ja lasten vanhemmille 67kpl. Kysely koski kasvattajia, jotka työskentelevät 3-5 -vuotiaiden lasten kanssa sekä näiden lasten vanhempia. Kyselyitä palautettiin määräaikaan mennessä yhteensä 29kpl. Lopulliseen tutkimukseen voitiin ottaa mukaan 16 palautettua kyselyä kasvattajilta ja 11 lasten vanhemmilta.

Tutkimustulokset osoittivat, että vanhempien ja kasvattajien näkemykset ja kokemukset kasvatuskumppanuudesta kohtaavat mutta myös eroja löytyi, erityisesti odotuksista toisiaan kohtaan kasvatuskumppanuudessa. Avoimuus oli avainsana sekä vanhempien että kasvattajien mielestä kasvatuskumppanuuden syntyemisessä ja toimivuudessa.

Tulevaisuudessa tutkimuksen tuloksia voi hyödyntää kasvatuskumppanuuden kehittämisessä. Opinnäytetyöni voi edesauttaa kasvatuskumppanuuden kehittämistä omassa työpaikassani sekä koko varsinaissuomalaisen kaupungin varhaiskasvatuksessa, jossa tein tämän tutkimuksen. Kasvatuskumppanuuden kehittämisessä tulee tutkimukseni tulosten perusteella ottaa huomioon erityisesti se, mitä vanhemmat odottavat kasvatuskumppanuudesta päiväkodissa ja miten kasvattajat voivat näihin odotuksiin vastata. Lisäksi tulee miettiä, miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodin arjessa ja kasvattajien asenteissa. Koulutusta kasvatuskumppanuudesta koko henkilöstölle oli kasvattajien toiveissa tulevaisuudessa.

ASIASANAT:

Varhaiskasvatus, kasvatuskumppanuus, kvalitatiivinen tutkimus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme in Social Services | Social Services

November 2013 | 74+6

Anne Merta

Sara Jeromaa

EDUCATIONAL PARTNERSHIP IN A KINDERGARTEN

The aim of the study was to find out if children's parents' and day care workers' expectations, visions and experiences of educational partnership meet at a kindergarten. The research was carried out in co-operation with early childhood education in a little town in Southwestern Finland and in three kindergartens there.

The theoretical part of the study deals with the history of early childhood education in Finland and how the idea of educational partnership came in to the early childhood education in Finland. The largest part of the study was qualitative. The material was collected during the spring 2013 by questionnaires. Totally 92 questionnaires were sent to the day care workers who work with children aged 3-5 years and to the parents of these children. The day care workers were sent 25 questionnaires and the parents 67. 29 questionnaires were returned by the deadline. In the final research, 16 questionnaires from the day care workers and 11 from the parents could be used.

The results showed that the parents and day care workers do have the same kind of visions and experiences of educational partnership, but there are also differences especially about the expectations of each other in educational partnership. The key word was to be open when it comes to how the educational partnership is created and working in daycare, said both the parents and the day care workers.

In the future, the results of this study can be used in the development of educational partnership in kindergartens. It can contribute to the development of educational partnership at my own workplace and in the city where I made this study. According to my study, in the development of educational partnership, especially the parents' expectations of it and how the day care workers can respond to these expectations must be taken into account. We must also think about how educational partnership shows in the everyday life in the kindergarten, and in the day care workers' attitudes. The day care workers also hoped for some education of educational partnership for all workers in daycare.

KEYWORDS:

Early childhood education, educational partnership, qualitative research

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 VARHAISKASVATUS SUOMESSA	9
2.1 Köyhien ja hoitamattomien lasten hoitolaitoksista lastentarhaan	9
2.2 Fröbeliläisyydestä 1970-luvun sosiaalipalveluun	10
2.3 Sosiaalipalvelusta varhaiskasvatukseen ja perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön	11
2.4 Bronfenbrennerin ekologinen teoria	12
2.5 Varhaiskasvatusta määrittävä laki ja asetus	15
2.6 Mitä varhaiskasvatus on	17
3 KASVATUSKUMPPANUUS	18
3.1 Käsitteenmäärittelyä	18
3.2 Kasvatuskumppanuuden periaatteet	18
3.2.1 Kuuleminen	19
3.2.2 Kunnioitus	20
3.2.3 Luottamus	21
3.2.4 Dialogi	22
3.3 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen	22
3.3.1 Tutustuminen	23
3.3.2 Päivähoidon aloitus ja arki	24
3.3.3 Varhaiskasvatussuunnitelma	25
4 TUTKIMUS	27
4.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelma	27
4.2 Eettisyys ja luotettavuus	28
4.3 Tutkimusmenetelmät	29
4.4 . Kyselylomakkeet	30
4.5 Aineiston keruu ja aikataulu	32
4.6 Aineiston analyysi	34
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	39
5.1 Miten kasvatuskumppanuus toteutuu päiväkodeissa	39
5.2 Miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodeissa	40

5.3 Mikä on tärkeintä kasvatuskumppanuudessa	42
5.4 Miten olet itse vaikuttanut kasvatuskumppanuuden toteutumiseen	44
5.5 Odotukset kasvattajia / vanhempia kohtaan	46
5.6 Yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä: mikä on helppoa	48
5.7 Yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä: mikä on hankalaa	49
5.8 Toiveita ja ajatuksia	50

6 JOHTOPÄÄTÖKSET **51**

6.1 Miten kasvatuskumppanuus toteutuu päiväkodeissa	52
6.2 Miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodeissa	53
6.3 Mikä on tärkeintä kasvatuskumppanuudessa	53
6.4 Miten olet itse vaikuttanut kasvatuskumppanuuden toteutumiseen	56
6.5 Odotukset kasvattajia/vanhempia kohtaan	57
6.6 Yhteistyö kasvattajien ja vanhempien välillä: mikä on helppoa	58
6.7 Yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä: mikä on hankalaa	59
6.8 Toiveita ja ajatuksia	62
6.9 Yhteenveto johtopäätöksistä	62

7 LOPUKSI **66**

LÄHTEET **72**

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje vanhemmille

Liite 2. Kysely 3-5 -vuotiaan lapsen vanhemmille

Liite 3. Saatekirje kasvattajille

Liite 4. Kysely 3-5 -vuotiaiden lasten kanssa työskenteleville kasvattajille

KUVIOT

Kuvio 1. Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria	13
Kuvio 2. Kasvatuskumppanuuden periaatteet	19
Kuvio 3. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päiväkodissa vanhempien ja kasvattajien mielestä	39
Kuvio 4. Mitä vanhemmat ja kasvattajat kokevat tärkeimmiksi asioiksi kasvatuskumppanuudessa	43
Kuvio 5. Vanhempien ja kasvattajien odotukset toisiaan kohtaan kasvatuskumppanuudessa	46
Kuvio 6. Tärkeimmät tekijät kasvatuskumppanuudessa tutkimukseni vanhempien ja kasvattajien mukaan	65

TAULUKOT

Taulukko 1. Vanhempien ja kasvattajien vastausten analyysiä	37
---	----

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee kasvatuskumppanuutta päiväkodissa. Tässä työssä tutkin, mikä on sekä päiväkodin kasvattajien että lasten vanhempien käsitys kasvatuskumppanuudesta, pitävätkö kasvattajat ja vanhemmat kasvatuskumppanuutta tärkeänä ja millä tavalla he kokevat kasvatuskumppanuuden toteutuvan päiväkodissa. Tutkimuksessani selvitän, poikkeavatko vanhempien ja päiväkodin kasvattajien käsitykset kasvatuskumppanuudesta toisistaan, ja mitä toiveita ja odotuksia vanhemmillä ja kasvattajilla on kasvatuskumppanuudesta. Tutkimuksessa on mukana varsinaissuomalaisen kaupungin kolme päiväkotiä.

Opinnäytetyöni sai alkunsa omasta kiinnostuksestani kasvatuskumppanuuteen. Työskentelen päiväkodissa lastentarhanopettajana ja käytännön työssä olen huomannut kasvatuskumppanuuden merkityksen. Pidän sitä todella merkittävänä osana varhaiskasvatusta. Olen myös huomannut, että kaikki kasvattajat eivät toimi kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti. Kasvatuskumppanuus koetaan irralliseksi osaksi jokapäiväistä työtä. Sanana kasvatuskumppanuus on kasvattajien keskuudessa tuttu mutta käytännön työssä vieraampi. Halusin tutkia, minkälainen käsitys kasvattajilla on kasvatuskumppanuudesta. Halusin tutkimukseeni mukaan myös vanhempien näkökulman kasvatuskumppanuudesta, koska halusin päästä vertailemaan kasvattajien ja vanhempien ajatuksia, näkemyksiä ja kokemuksia. Vain todellisia, tutkimukseen pohjautuvia tuloksia vertaamalla, voin saada kuvan siitä, minkälaista voisi olla hyvä kasvatuskumppanuus päiväkodissa.

Tulevaisuudessa voin hyödyntää opinnäytetyön tuloksia omassa työssäni päiväkodissa. Voin jakaa saamaani tietoa muille päiväkodin kasvattajille ja voimme pohtia tulosten perusteella omia toimintatapojamme: miten voimme toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta ja kasvatuskumppanuutta entistä paremmin meidän päiväkodissamme. Toivon, että tämän työn innoittamana

kasvattajat refleктоisivat omaa toimintaansa päiväkodissa ja arvioisivat omia arvojaan ja asenteitaan suhteessa kasvatuskumppanuuteen.

Opinnäytetyöni on suurimmaksi osaksi kvalitatiivinen tutkimus. Keräsin aineiston kyselylomakkein, jotka ovat yhtä kysymystä lukuun ottamatta avoimia. Ensimmäinen kysymys on asteikollinen. Tein kyselylomakkeet itse, kasvattajille oman ja vanhemmille oman. Käytin apuna ystäviäni, jotka työskentelevät lastentarhanopettajina ja/tai ovat päiväkotikäisten lasten vanhempia. Tein heille kaksi koekyselyä. Koekyselyistä saamani palautteen perusteella muokkasinkin lopulliset kyselylomakkeet.

Uskon, että opinnäytetyöni tutkimus antaa hyvän kuvan varsinaissuomalaisen kaupungin kolmen päiväkodin kasvatuskumppanuudesta. Lopullinen aineisto on suhteellisen pieni, joten tuloksia ei voi yleistää koskemaan jokaisen suomalaisen päiväkodin kasvatuskumppanuutta. Uskon kuitenkin, että työssäni tulee esille sellaisia näkökulmia, mitkä pitävät paikkansa hyvin monessa muussakin päiväkodissa kuin vain tutkimuksessani mukana olleissa päiväkodeissa.

Uskon, että erityisesti varhaiskasvattajat voivat saada tutkimuksestani ajatuksia oman päiväkotinsa kasvatuskumppanuuden kehittämiseen. Lapset ovat karkeasti ottaen samanlaisia joka paikassa ja perheiden haasteet ja vahvuudet samansuuntaisia joka puolella Suomea. Päiväkodit noudattavat kaikkialla Suomessa saman Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteiden valtakunnallisia linjauksia. Näin ajatellen voisi ymmärtää, että myös varhaiskasvattajien haasteet ympäri Suomea ovat samankaltaisia kuin tässä tutkimuksessa mukana olleilla kasvattajilla.

Kasvatuskumppanuutta on tutkittu suhteellisen paljon muun muassa ammattikorkeakouluissa. Tutkimukset on usein tehty joko päivähoidon kasvattajien tai lasten vanhempien näkökulmasta, harvemmin sekä kasvattajien että vanhempien näkökulmasta. Aikaisemman tämän tutkimustiedon mukaan kasvattajien ja vanhempien käsitykset kasvatuskumppanuudesta ovat melko yhteneväiset. Kasvatuskumppanuus koetaan ennen kaikkea työskentelyksi

lapsen parhaaksi yhteisvoimin ja parhaiten kasvatuskumppanuus näkyy arjessa päivittäisissä kohtaamisissa ja päivittäisessä yhteistyössä. (Koponen & Taskila 2008, 57.) Aikaisempien ammattikorkeakoulussa tehtyjen tutkimusten mukaan kasvatuskumppanuudessa pidetään tärkeinä luottamusta, rehellisyyttä, avoimuutta sekä erilaisten näkemysten kunnioittamista (Töyräs 2011, 25-26).

Professori Eeva Hujalan tutkimuksen mukaan päivähoitoa aloittavien lasten vanhempien mielestä kasvatuskumppanuus oli jo käsitteenä myönteisiä odotuksia herättävä. Hujalan tutkimuksen mukaan ammattikasvattajaa pidettiin päivähoidon tärkeimpänä resurssina ja häneltä odotettiin lapsen, kotikasvatuksen ja perheen tuntemusta sekä lämminhenkisyttä lasta ja koko perhettä kohtaan. (Turja & Fonsén 2010, 68.)

Kasvatuskumppanuus on vuorovaikutusmalli, joka rakentuu kuulemisen, kunnioittamisen, luottamuksen ja dialogin prosesseina. Prosessin toteutuminen on haaste ammattikasvattajalle mutta se on myös mahdollisuus vanhemman näkökulman ymmärtämiseen ja vanhempien osallisuuden toteutumiseen aidosti ja täysipainoisesti. (Turja & Fonsén 2010, 69-70.)

Omassa opinnäytetyössäni käsittelen kasvatuskumppanuutta molempien, sekä päiväkodin kasvattajien että lasten vanhempien, näkökulmasta. Haluan nimenomaan tutkia sitä, kohtaavatko kasvattajien ja vanhempien ajatukset, kokemukset ja näkemykset kasvatuskumppanuudesta. Selvitän, ovatko ajatukset, kokemukset ja näkemykset samansuuntaisia vai eroavatko ne paljon ja mistä yhtäläisyydet ja eroavaisuudet voisivat johtua. Opinnäytetyöni tuloksien perusteella tulee käsitys siitä, mitä hyvä ja tavoiteltava kasvatuskumppanuus voisi olla.

2 VARHAISKASVATUS SUOMESSA

Tässä luvussa luon katsauksen varhaiskasvatuksen historiaan ja tähän päivään. Tuon esille sen kehityskaaren; miten kasvatuskumppanuus on tullut osaksi päivähoitoa tänä päivänä. Merkittävä muutos tapahtui 1980-luvulla, kun psykologi Bronfenbrennerin ekologista systeemiteoriaa alettiin yhä enemmän käyttää viitekehyksenä varhaiskasvatuksessa. Tällöin varhaiskasvatuksessa alettiin ymmärtää päivähoidon ja kodin välisen yhteistyön merkitys lapsen ja koko perheen hyvinvoinnille. Tästä meni kuitenkin vielä parikymmentä vuotta, ennen kuin kasvatuskumppanuus-sana tuli virallisesti varhaiskasvatuksen asiakirjoihin.

2.1 Köyhien ja hoitamattomien lasten hoitolaitoksista lastentarhaan

Suomen ensimmäinen lastenseimi perustettiin Helsinkiin vuonna 1861. Kansallinen aktiivisuus oli herännyt ja sen seurauksena syntyi eripuolille maata rouvasväen yhdistyksiä. Nämä yhdistykset tarjosivat varattomille naisille palkallista työtä. Suomen ensimmäisenä pidetyn seimen tarkoituksena oli antaa työväestöön kuuluville äideille mahdollisuus päästä ansiotyöhön, kun lapset voitiin jättää seimeen huollettaviksi. (Helenius ym. 2001, 219-220.)

Seimissä eli ”köyhien ja hoitamattomien lasten hoitolaitoksissa” työskenteli seurapiirineitosia, joiden ei haluttu näkevän yhdistysten toiminnan puitteissa esiin tulevaa ”tapain turmelusta”. Lastenhoitajattaren ja lastentarhanopettajan ammatit olivatkin ensimmäisiä työkenttiä koulutuksen kautta työhön hakeutuville varakkaampien perheiden naisille. Rouvasväen yhdistysten toimintaa voidaankin pitää päivähoidon sosiaalis-hoidollisen lastenhoitotyön perustana, ja myös itsenäisille ammatillisille urille hakeutuvan naisemansipaation alkuna. (Helenius ym. 2001, 220.)

Lastentarha-aate koki paljon vastustusta 1800 -luvulla. Vastustuksen taustalla

oli kirkon halu pitää itsellään alhaisemman opetuksen monopoli. Kansakoulumme isä Uno Cygnaeus ehdotti lastentarhojen ja seimien perustamista kaikkien pitäjäkoulujen yhteyteen, mutta vastustuksen takia niitä perustettiin lähinnä opettajaseminaareihin harjoittelupaikoiksi naisopiskelijoille. Cygnaeuksen oppien mukaisesti kansakoulu aloitettiin vasta kymmenvuotiaana. Kansakouluun edellytettiin valmistavia tietoja. Seminaarien yhteydessä toimivista lastentarhoista muodostettiin alakansakouluja ja seimiä lakkautettiin. Päivähoidon kasvatuksellis-opetuksellisen suuntauksen tavoitteet tuli ensi kertaa muotoilluksi näiden alakansakoulujen ja lastentarhojen työssä. Myös seimityötä kehitettiin osana kansansivistysjärjestelmää. Suomen ensimmäisessä lastenseimessä ryhdyttiin soveltamaan muutamaa vuotta myöhemmin Tukholmasta hankittujen kokemusten turvin fröbeliläisiä lastentarhametodeja. (Helenius ym. 2001, 221–222.)

2.2 Fröbeliläisyydestä 1970-luvun sosiaalipalveluun

Hanna Rothman perusti vuonna 1888 Helsinkiin kansanlastentarhan ja tätä pidetään varsinaisena lastentarhatyön alkuna. Samoihin aikoihin alkoi myös lastentarhanopettajien koulutus. Rothmanin perustama lastentarha noudatti fröbeliläisiä oppeja ja nämä opit olivat levinneet myös eri puolille Eurooppaa ja aina Amerikkaan asti. (Hujala ym. 2007, 100.)

Fröbel painotti pedagogiikassaan leikkiä lapsen oppimisen menetelmänä. Hänen mukaansa lapsen tulee voida oppia ja kehittyä omaan tahtiinsa, eikä häntä saa yrittää pakottaa omaksumaan sellaista, mihin hän ei ole valmis. Fröbel korosti, että lapsen ympäristön (lastentarhassa) tulee olla tarkasti suunniteltu lapsen ikätason vaatimusten mukaisesti. Näin lapselle ei tule oloa, että hänen olisi pakko tehdä jotain, vaan ympäristö houkuttelee hänet siihen. Lapsi ajattelee sen olevan leikkiä, vaikka todellisuudessa kaikki on tarkkaan pedagogisesti suunniteltu ja opettaja voi ohjata ja opastaa lasta miellyttävässä ympäristössä. (www.froebelfoundation.org)

Fröbel kritisoi aikansa pikkulastenkouluja siitä, että niiden tarjoama hoito ei ollut pedagogista, hoitajat olivat kouluttamattomia ja lasten tarvitsemat toimintavälineet puuttuivat täysin. Pikkulastenkouluissa toiminnan funktio oli sosiaalihuollollinen. Kouluja perustettiin hyväntekeväisyysperiaatteella ja jotta sosiaalisia ongelmia saataisiin lievitettyä. Fröbelin mukaan lastentarhojen toiminnan funktio oli pedagoginen. Lastentarhoja perustettiin lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen turvaamiseksi. (Hujala ym. 2007, 99.)

Lastentarhatoiminnan alkuvaiheissa päivähoito oli osapäiväistä viriketoimintaa. Päivähoidon *pedagoginen* funktio korostui. Toisen maailmansodan (1939-1945) jälkeen naisten työssäkäynti lisääntyi ja siten kokopäivähoidon tarve lisääntyi. Lastentarhatoiminnan funktio muuttui pedagogisesta *sosiaalihuollolliseksi*.

1970-luvulle tultaessa yksinhuoltajien lapset olivat käytännössä täyttäneet kokopäiväiset hoitopaikat. 1990-luvulle asti kokopäivähoidon tarve kasvoi. Lastentarhatoiminnan funktio muuttui sosiaalihuollollisesta *sosiaalipalvelulliseksi*. Vuonna 1995 astui Suomessa voimaan lasten subjektiivinen päivähoito-oikeus. Päivähoito ei ollut enää joidenkin oikeus, vaan se kuului kaikille alle kouluikäisille lapsille.

2.3 Sosiaalipalvelusta varhaiskasvatukseen ja perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön

Päivähoitohenkilökunta on tehnyt yhteistyötä vanhempien kanssa jo pitkään. Rajat ja vastuunjako ovat kuitenkin olleet hyvin selkeät: päivähoitohenkilökunta ei ole puuttunut kotikasvatukseen eikä vanhempien ole oletettu puuttuvan päivähoiton toimintaan. Päivähoitohenkilökunnan ajateltiin kykenevän tekemään päivähoidossa olevaa lasta koskevat päätökset koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella. (Hujala ym. 2007, 113-114.)

Varhaiskasvatustyö humanisoitui 1980-luvulle tultaessa. Alettiin tutkia ja kehittää toimintaa lasten ja perheiden näkökulmasta. Lapsen yksilöllisyys ymmärrettiin ja myös vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö alkoi saada merkitystä. Ekologinen orientaatio nousi varhaiskasvatuksen tietoperustaksi ja

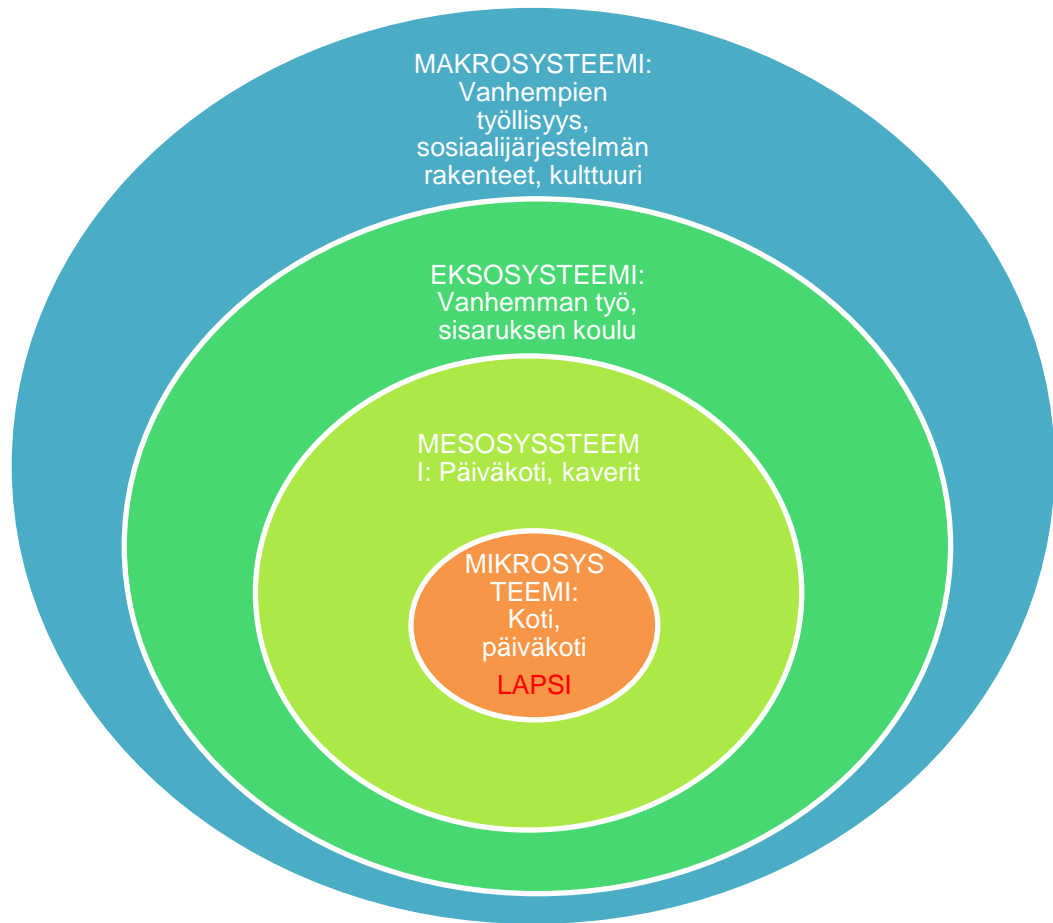
se nosti perheet lasten ohella varhaiskasvatustyön keskiöön. (Hujala ym. 2007, 101.)

Päivähoitokasvatusta ohjaava teoria selkiintyi 1980-luvulla ja se muutti asennoitumista perheisiin ja heidän kanssa tehtävään yhteistyöhön. Bronfenbrennerin ekologisen teorian soveltaminen varhaiskasvatukseen nosti päivähoitokasvatuksen tarkastelussa keskiöön perheiden kanssa tehtävän yhteistyön. Erityisen tärkeänä kasvatuksen onnistumisen ja korkean laadun kannalta nähtiin lapsen välittömien kasvuympäristöjen, kodin ja päivähoitopaikan, väliset suhteet. (Hujala ym. 2007, 114.)

2.4 Bronfenbrennerin ekologinen teoria

Urie Bronfenbrenner oli venäläis-amerikkalainen psykologi, joka kehitti ekologisen systeemitteorian vuonna 1979. Tätä teoriaa on käytetty paljon päivähoiton kasvattajien ja vanhempien välisen vuorovaikutuksen merkitysten hahmottamisessa. (Iso-Kuusela 2008, 7.)

Bronfenbrennerin mukaan ihmisen kehitys jatkuu läpi elämän ja se tapahtuu yksilön ja ympäristön vuorovaikutuksena. Hänen mukaansa ihmisen kehitykseen ja sosiaalistumiseen vaikuttaa ympäristön erilaajuiset kehät, joiden kanssa yksilö on aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Ekologisessa teoriassaan Bronfenbrenner määrittelee neljä sisäkkäistä systeemiä: mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemit. Seuraavassa kuviossa (Kuvio 1.) on kuvattu nämä kehät sekä se, mitä kehät esimerkiksi voivat sisältää.

Kuvio 1. Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria (mukailtu kuviosta lähteessä:
<http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/monitiet/pdf/harkonen.pdf>)

Systeemiteorian mukaan lapsi on kehien sisällä, keskimmäisenä. Lapsen lähimmät toimintaympäristöt ovat mikrosysteemissä sijaitsevat koti, päiväkotiryhmä, kaveripiiri, oma luokka, riippuen siitä minkä ikäinen lapsi on. Lapsen kehitykseen vaikuttavat toimintaympäristön ihmiset ja myös lapsi itse omalla toiminnallaan. Mikrosysteemin ihmisiä ovat esimerkiksi äiti ja isä ja oman päiväkotiryhmän aikuiset. (Kanninen & Sigfrids 2012, 47.)

Mesosysteemissä lapsi kohtaa toisen mikrosysteemin. Mesosysteemiin kuuluvat erilaiset mikrosysteemit ja niissä vallitsevat vuorovaikutussuhteet

kehittyvän ihmisen ja systeemin muiden ihmisten välillä. Lapsen mesosysteemiin kuuluvia mikrosysteemejä, kuten esimerkiksi päiväkotia, koulua ja kavereita, pidetään tutkitusti lapsen tärkeimpinä mikrosysteemeinä. (Kanninen & Sigfrids 2012, 47.)

Ne ympäristöt, joihin lapsella ei ole henkilökohtaista kosketusta, mutta joissa tapahtuvat asiat vaikuttavat niihin ympäristöihin, joissa lapsi toimii, ovat eksosysteemejä. Esimerkkejä voivat olla lapsen vanhemman työpaikka tai sisaruksen koulu. (Kanninen & Sigfrids 2012, 47-48.)

Ulointa kehää kutsutaan makrosysteemiksi ja siihen voi kuulua esimerkiksi vanhempien työllisyystilanne, sosiaalijärjestelmän rakenteet ja kulttuuri. Makrotason systeemi määrittää ne sosiaaliset ja perhepoliittiset toimenpiteet, joilla yhteiskunta tukee lapsiperheitä. Erilaiset päätökset ja periaatteet niin makro- kuin mikrotasollakin vaikuttavat lapsen kehitykseen sekä suoraan että välillisesti. Lapsen hyvinvointiin vaikuttavat siis monenlaiset ja monentasoiset sekä suorat että välilliset tekijät. (Kanninen & Sigfrids 2012, 47-48.)

Bronfenbrennerin teoriaan pohjaten voi ymmärtää, että lapsen hyvinvointiin vaikuttavat eniten häntä koskettavat päivittäiset tapahtumat ja ihmissuhteet. Näitä ovat alle kouluikäisellä lapsella koti ja päivähoito. Päivittäinen vuorovaikutus ja yhteistyö näiden tekijöiden välillä on merkityksellinen. Lapsi viettää päivähoitossa paljon aikaa. Ei ole samantekevää, miten vanhemmat kokevat lapsensa päivähoiton. Millaista kohtelua, vuorovaikutusta, yhteistyötä vanhemmat kokevat saavansa päivähoitosta. Vanhempien kokemus vaikuttaa heidän asenteeseen päivähoitoa kohtaan ja sillä on merkitystä lapsen viihtymiselle päivähoitopaikassa ja kasvatuskumppanuuden kehittymiselle vanhempien ja hoitopaikan välillä.

Kasvattajien ja vanhempien välisen vuorovaikutuksen toimivuuteen vaikuttaa Kekkosen (2012, 60) mukaan kolme seikkaa:

1. Kulttuuristen uskomusten ja arvojen yhteensopivuus
2. Perheen sosioekonominen, etninen ja kulttuurinen tausta
3. Henkilöstön uskomukset, arvot ja toimintamalli.

Näistä tekijöistä alkaa muotoutua päivähoidossa keskeisesti vaikuttava vuorovaikutuksellinen suhde lapsen vanhempien ja päivähoidon kasvattajien välillä: kasvatuskumppanuus.

2.5 Varhaiskasvatusta määrittävä laki ja asetus

YK:n *Lapsen Oikeuksien Sopimus* (LOS) on kaikkia alle 18-vuotiaita lapsia koskeva ihmisoikeussopimus. Sopimuksessa on neljä yleistä periaatetta: syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Lapsen Oikeuksien Sopimus luettelee lapsille kuuluvat ihmisoikeudet ja asettaa valtiolle ensisijaisen vastuun toteuttaa niitä. Suomessa Lapsen Oikeuksien Sopimus tuli voimaan vuonna 1991. (www.unisef.fi) Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu tähän lapsen oikeuksia määrittelevään sopimukseen.

Valtioneuvosto on vuonna 2002 hyväksynyt *varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset*. Ne sisältävät yhteiskunnan järjestämän ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet. (Stakes 2005,7.)

Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet (2003/2005) on asiakirja, joka ohjaa Suomessa valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen sisällöllistä toteuttamista ja sen pohjana on varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset. Asiakirjan on laatinut Stakesin (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus) asettama työryhmä. (Stakes 2005, 7.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa, ohjata sisällöllistä kehittämistä ja luoda edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi yhdenmukaistamalla toiminnan järjestämisen perusteita. Tavoitteena on myös lisätä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta, vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksen palveluissa ja moniammatillista yhteistyötä sellaisten eri palvelujen kesken, joilla tuetaan lasta ja perhettä ennen lapsen oppivelvollisuuden alkamista. Yhdessä lapsen

esiopetus- ja perusopetuksen oppimissuunnitelmien perusteiden kanssa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muodostavat valtakunnallisesti lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista edistävän kokonaisuuden. (Stakes 2005, 7.)

Valtakunnallisesti varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja on lisäksi *päivähoitoa ja esiopetusta* (esiopetuksen oppimissuunnitelman perusteet) *koskevat lait ja asetukset*. Varhaiskasvatusta ohjataan paitsi valtakunnallisilla, myös kunnan omilla asiakirjoilla. Kuntatasolla varhaiskasvatuksen ohjaus on monimuotoista ja asiakirjojen nimet vaihtelevat kunnasta riippuen.

Kunnan varhaiskasvatuksen linjauksesta ja strategiasta ilmenee kunnan varhaiskasvatuksen järjestämisen keskeiset periaatteet, kehittämisen painopisteet ja kunnan varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä. (Stakes 2005, 9.)

Kunta on laatinut itse tai usean kunnan kanssa yhdessä oman *varhaiskasvatussuunnitelman* ja sen lähtökohtana on valtakunnalliset varhaiskasvatuksen linjaukset. Suunnitelmassa otetaan huomioon kunnan omat linjaukset, strategiat, tavoitteet ja eri palvelumuotojen sisällölliset tavoitteet. (Stakes 2005, 9.)

Jokainen varhaiskasvatusyksikkö kunnassa laatii *oman varhaiskasvatussuunnitelman*. Se on kunnan suunnitelmaa yksityiskohtaisempi ja siinä kuvataan yksikön varhaiskasvatuksen lähtökohdat ja niiden toteutuminen arjen kasvatuskäytännöissä. Siinä kuvataan lisäksi yksikön erityispiirteitä ja painotuksia. Eri palvelumuotojen tarkennetut tavoitteet kirjataan myös yksikkökohtaiseen suunnitelmaan. (Stakes 2005, 9.)

Jokaiselle varhaiskasvatuksen piirissä olevalle lapselle tehdään yksilökohtainen *lapsen varhaiskasvatussuunnitelma*. Esiopetuksessa tehdään lisäksi esiopetussuunnitelma. Suunnitelmat laaditaan yhdessä vanhempien kanssa ja ne ohjaavat lapsikohtaisesti varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamista (Stakes 2005, 9).

2.6 Mitä varhaiskasvatus on

Varhaiskasvatus on vuorovaikutusta, joka tapahtuu pienten lasten eri elämänpiireissä. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatus on perheiden ja kasvatuksen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Tarvitaan vanhempien ja kasvattajien kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, jotta kasvatus muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. Varhaiskasvatus koostuu hoidon, opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuudesta. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa. Lapsen omaehtoisella leikillä on suuri merkitys. (Stakes 2005, 11.)

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvoinnin edistämiseksi lapsen terveyttä ja toimintakykyä vaalitaan ja lapsen perustarpeista huolehditaan. Lapsen hyvinvointia varhaiskasvatuksessa edistävät mahdollisimman pysyvät ja turvalliset ihmissuhteet. Lapsen suhteita vanhempiin, kasvattajiin ja muihin lapsiin vaalitaan ja lapsi saa kokea kuuluvansa vertaisryhmään. (Stakes 2005, 15.)

Varhaiskasvatuksessa henkilöstö muodostaa moniammatillisen kasvattajayhteisön, jonka toiminta pohjautuu yhteiskunnan määrittelemissä asiakirjoissa oleviin ja yhteisesti sovittuihin arvoihin ja toimintatapoihin. Kasvattajan työssä on tärkeää tiedostaa oma kasvattajuus ja sen taustalla vaikuttavat arvot ja eettiset periaatteet. Kasvattajalta edellytetään sitoutuneisuutta, herkkyyttä ja kykyä reagoida lapsen tarpeisiin. Kasvattajat mahdollistavat aikuisten ja lasten yhteisössä ilmapiirin, jossa lapset voivat kokea yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta. Kasvattajat kunnioittavat lapsen, vanhempien ja toistensa kokemuksia ja mielipiteitä ja työskentelevät kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti. (Stakes 2005, 16-17.)

3 KASVATUSKUMPPANUUS

Tässä kappaleessa käsittelen kasvatuskumppanuutta. Kasvatuskumppanuus on käsitteenä varsin uusi suomalaisessa varhaiskasvatuksen historiassa. Ensimmäisen kerran sana ilmestyi virallisiin asiakirjoihin vuonna 2002, jolloin ilmestyi Valtioneuvoston periaatepäättös varhaiskasvatussuunnitelman linjauksiksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2003/2005) vanhempien ja päivähoidon henkilöstön välinen yhteistyö linjataan kasvatuskumppanuudeksi. (Kekkonen 2012, 42.)

3.1 Käsitteenmäärittelyä

Kasvatuskumppanuudella varhaiskasvatuksessa tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa. Tämän edellytyksenä on keskinäinen luottamus, tasavertaisuus ja toistensa kunnioittaminen. Kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista. Tällöin toimintaa ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät vanhempien ja varhaiskasvattajien tiedot ja kokemukset. Nämä tekijät yhdessä luovat parhaat edellytykset lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle. (Stakes 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kunnioittavaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Se on silta kodin ja päiväkodin välillä. Silta, joka kannattelee lapsen turvallisuuden tunnetta ja sosiaalista kehitystä. Kasvatuskumppanuus on asenne, pieniä arkisia tekoja. (Juusola 2011, 232.)

3.2 Kasvatuskumppanuuden periaatteet

Kasvatuskumppanuutta ohjaavat tietyt periaatteet: kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Seuraavissa kappaleissa olen avannut näitä käsitteitä.

Käsitteiden ymmärtäminen on avainasemassa siinä, miten kasvattaja osaa ottaa kasvatuskumppanuuden periaatteet osaksi omaa ammatillista toimintaa perheiden kanssa päiväkodissa. Alla olevaan kuvioon olen kuvannut kasvatuskumppanuuden periaatteet.

Kuvio 2. Kasvatuskumppanuuden periaatteet

3.2.1 Kuuleminen

Kuuleminen on suhde toiseen ihmiseen. Suhteessa, jossa kuullaan, asetutaan kuulemaan toisen ihmisen ajatuksia, asiaa ja puhetta. Kuuleminen sisältää aina läsnäolon vaatimuksen; se on eläytyvää kuuntelemista ja keskittymistä. Kuuleminen näyttäytyy toiselle aitona kiinnostuksena, empaattisuutena ja rehellisyytenä. Jotta kuuleminen onnistuu, tulee ilmapiiriin olla myönteinen ja turvallinen. Kuuntelija haluaa ja uskaltaa ottaa vastaan sen, mitä toinen haluaa viestittää. Kuunteleminen voi olla riskin ottamista ja vaatii erilaisten tunnetilojen sietämistä: suuttumusta, ahdistusta ja hämmennystä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Kuulevan suhteen voi estää niin sanottu melu osapuolten välillä. Muun muassa saarnaaminen, luennoiminen, syytteleminen ja kritisointi voivat aiheuttaa sen, ettei kukaan osapuolista enää kuuntele. Kuulevassa suhteessa voidaan viestittää toiselle, että toinen on valmis kuulemaan, vaikka asia ei olisi miellyttävä tai siitä oltaisiin eri mieltä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Kasvatuskumppanuuden ideana on antaa vanhemmille riittävän paljon tilaa kertoa mielipiteitään, ottaa kantaa ja puhua siitä, mikä on heille tärkeää. Kuuleminen on keskeinen perusta kasvatuskumppanuudelle. Kun vanhempi on eri mieltä tai on kokenut jonkin asian negatiiviseksi, kasvattaja asettuu herkästi puolustuskannalle tai ryhtyy selittelemään. Siihen useimmiten loppuu kuuleminen puolin ja toisin. Hankalissa tilanteissa molempien osapuolten kannattaa kuunnella loppuun saakka, mitä toisella osapuolella on sanottavaa. Dialogia voi jatkaa tarkentavilla kysymyksillä sen sijaan, että ryhdytään puolustautumaan ja ajattelemaan, että vain minä olen oikeassa. Suuri osa asioista on sellaisia, ettei kukaan ole oikeassa tai väärässä. Ihmisillä on erilaiset näkökulmat asioihin. (Juusola 2011, 233.)

Kumppanuusperusteisessa yhteistyössä kasvattajat ja vanhemmat vastavuoroisesti antavat ja vastaanottavat monipuolista tietoa lapsen päivän tapahtumista päiväkodissa ja kotona (Kekkonen 2012, 43). Kuuleminen ei aina vaadi kahdenkeskistä keskustelutilaisuutta. Vanhemman kertoma pieni asia aamulla lasta tuodessa vaatii hetken kuulemista. Asia voi olla esimerkiksi toive pinnistä lapsen hiuksiin tai toive välivaatteista ulkohaalarin alle. Kuuleminen ei kasvattajalta vaadi paljoa, mutta antaa vanhemmalle tunteen, että hänen sanomisillaan on merkitystä ja että häntä kuullaan ja kuunnellaan hänen lastaan koskevilla asioilla.

3.2.2 Kunnioitus

Kunnioittava asenne on toisen ihmisen arvostamista ja hyväksymistä. Arvostava asenne ilmenee ajatuksina ja tekoina. Jokainen ihminen haluaa tulla hyväksytyksi. Avoimuus ja myönteisyys auttavat ihmistä ymmärtämään, että

häntä kunnioitetaan ja arvostetaan. Avoimuuteen kuuluu vanhempien täysivaltainen osallistuminen, yhteisesti sovitut säännöt ja kuulluksi tuleminen kokemus. (Huhtanen, 2004, 75.) Kunnioittavan suhteen luominen on haaste. Jokainen perhe, jokainen vanhempi, on erilainen erilaisine kulttuuritaustoineen, arvoineen ja asenteineen. Ihmisen on helpompi hyväksyä sellaiset asenteet ja toimintatavat, jotka ovat lähellä hänen omia arvojaan ja asenteitaan. Vaikeampi on kunnioittaa ja arvostaa ihmistä, jonka ajatusmaailma ja asenne on aivan eri kuin itsellä. (Kaskela ym. 2006, 34.)

Toisen ihmisen hyväksymistä, ymmärtämistä ja kunnioittamista voi oppia kuuntelemisen kautta. Kunnioitus helpottaa vuorovaikutuksen syntymistä ja todellisessa vuorovaikutuksessa on mahdollista tuoda esille ikäviäkin asioita peittelemättä ja kiertelemättä. Puhumalla ja toimimalla rehellisesti ja avoimesti osoitetaan toiselle kunnioitusta. Jos merkittäviä asioita salataan, eikä asioista pystytä puhumaan rehellisesti, on se toiselle ihmiselle merkki arvostuksen ja kunnioituksen puutteesta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34.)

3.2.3 Luottamus

Kuulemisen ja kunnioituksen periaatteista rakentuu luottamus. Sen syntyyn tarvitaan aikaa, yhteisiä kohtaamisia ja vuoropuhelua. Luottamuksen syntyyn vaikuttavat vanhemman aikaisemmat kokemukset ja muistot samankaltaisista tilanteista. Ihmiset tarvitsevat eripituisen ajan luottaakseen toiseen ihmiseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.)

Luottamus rakentuu myös vanhemman mahdollisuudesta vaikuttaa lapsensa hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen liittyviin asioihin. Arkinen ja päivittäinen vuorovaikutus lapseen liittyvistä asioista luo perustan luottamuksen syntymiselle ja mahdollistaa yhteisen ymmärryksen lapsesta vanhemman ja päiväkodin kasvattajan välille. Esimerkiksi kasvattajan sensitiivinen suhde lapseen herättää vanhemmassa luottamusta ja tuo turvallisuuden tunteen lapsen hyvästä hoidosta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.)

3.2.4 Dialogi

Kun kuulemisen, kunnioituksen ja luottamuksen periaatteet ovat täyttyneet, tarvitaan vielä dialogia (Juusola 2011, 234). Dialogi on taito ajatella, puhua ja toimia yhdessä. Yhdessä ajattelun taito merkitsee, että yksilön ottama kanta ei ole lopullinen vaan askel kohti lopputulosta. Dialogissa luodaan yhteistä ymmärrystä ja sovitellaan yhteen erilaisia tulkintoja ja näkemyksiä. Dialogi toteutuu tasa-arvoisessa puheessa. Keskustelussa molempien osapuolten tietämys on yhtä merkityksellistä. Dialogiseen vuoropuheluun mahtuu eri mieltä oleminen, suorapuheisuus ja rehellisyys, koska kuuleminen ja kunnioitus kannattelevat osapuolten vuorovaikutuksellista suhdetta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38-39.)

Kasvattajan ja vanhemman välinen dialogi synnyttää yhteisöllisyyden kokemuksen ja tunteen siitä, että lapsen asia ja kasvatustilanne on yhteinen asia (Kaskela & Kekkonen 2006, 38). Kasvattajan sensitiivisyys omiin tunteisiin ja kokemuksiin auttaa häntä asennoitumaan vanhempien kokemuksiin. Kasvattajan on tiedostettava omat asenteensa ja oma elämäntarinansa, jotta hän pystyy antamaan tilaan vanhempien ajatuksille, jotka ovat ehkä täysin erilaisia kuin kasvattajan arvot ja asenteet.

3.3 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

Pohja kasvatuskumppanuudelle luodaan jo ennen kuin lapsi on aloittanut hoidon päiväkodissa. Vanhemmat ovat pohtineet oman perheensä kannalta parasta hetkeä, kun heidän lapsensa aloittaa päivähoidon. Eri vaihtoehtoja on punnittu perheen omasta näkökulmasta ja vanhemmat päätyvät ratkaisussaan hakemaan parhaiten perheen tarpeita vastaavaan päivähoitopaikkaan. Päivähoitovalintaa tehdessään vanhemmat muistelevat omia lapsuuden aikaisia päivähoitokokemuksiaan ja kuulevat tutuilta heidän kokemuksiin. Vanhemmilla on mahdollisuus käydä tutustumiskäynneillä vaihtoehtoisissa

hoitopaikoissa ja ainakin siinä, minkä ovat valinneet ja saaneet lapselleen. (Hujala & Turja 2011, 79.)

Jokainen vanhempi haluaa lapselleen hyvän päivähoitopaikan. Odotukset hyvää päivähoitopaikkaa kohtaan muodostuvat pitkälti henkilökunnan ja ympäristön mukaan sekä sen mukaan, miten vanhemmat arvioivat päivähoitopaikan pystyvän vastaamaan juuri heidän lapsensa tarvitsemaan yksilölliseen hoitoon ja huolenpitoon. Hyvän päivähoidon tärkeimmäksi kriteeriksi asetetaan henkilökunta, jolla on muun muassa aito kiinnostus työtään ja lapsia kohtaan sekä avoimuutta ja lämmينhenkisyyttä koko perhettä kohtaan. Päivähoitopaikkoihin tutustuessaan vanhemmat keräävät vaikutelmia, arvioivat kokemuksiaan, suhteuttavat niitä omiin käsityksiinsä ja muodostavat niiden perusteella käsitystä hyvästä päivähoidosta ja kasvatuksesta. (Hujala & Turja 2011, 79.) Tämä kaikki on pohjana sille, millainen kasvatuskumppanuussuhde perheen ja päiväkodin kasvattajien välille alkaa muodostua.

3.3.1 Tutustuminen

Kasvatuskumppanuus alkaa tutustumisesta. Usein erityisesti pienten, alle kolmevuotiaiden, ryhmissä on tapana tehdä ensimmäinen tutustumiskäynti perheen kotiin. Tästä sovitaan perheen kanssa yhdessä ja monet perheet haluavatkin mielellään nähdä hoitajan ensin omassa kodissaan. Myös lapsi saa omassa kodissa rauhassa tutustua ensimmäisen kerran tulevaan opettajaansa tai hoitajaansa (Hujala & Turja 2011, 80).

Kaikki eivät halua hoitajan tai opettajan kotikäyntiä ja tällöin perhe on tervetullut tutustumaan ensimmäisen kerran päiväkotiin. Tutustumiskertoja on eri määrä perheestä riippuen. Mitä nuorempi lapsi on, sitä useammin hän yleensä käy vanhemman kanssa tutustumassa päiväkotiin ja sen toimintaan. Tutustumisjakson tulee olla riittävän pitkä, jotta lapsen turvallinen suhde uuteen aikuiseen ehtii muodostua. Uusi suhde on luotava vanhemman avulla, jonka mukanaolo tutustumisvaiheessa on oleellista. Äidin tai isän tutustuminen päiväkodin kasvattajaan ja heidän välilleen syntynyt luottamus siirtyy

vanhemmalta lapselle. (Hujala & Turja 2011, 81.) Päivähoitoprosessin aloitusvaiheesta lähtien on tärkeää, että työntekijä osoittaa kuuntelevaa ja kunnioittavaa asennetta vanhempia kohtaan. Vanhemmille tulee antaa tilaa ja aikaa kertoa odotuksistaan ja huolistaan ja heille tulee antaa vastauksia kysymyksiin. Vanhempien on näin mahdollista antaa ja saada tietoa, jäsentää tilannetta ja tutustua ammattilaisiin uusina yhteistyö- ja kasvatuskumppaneina. (Turja & Fonsén 2010, 71.)

Tutustumisvaiheen tarkoitus on mahdollistaa lapselle mahdollisimman hyvä siirtyminen kodin piiristä päivähoidon piiriin. Päivähoidon kasvattajan tehtävä on ylläpitää ja vahvistaa lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta hoitopäivän ajan. Tutustumisjaksolla päivähoidossa vanhempi näkee ja aistii kasvattajien kyvyn huomioida juuri hänen lapsensa. Hyvin sujunut tutustumisjakso antaa hyvät puitteet kasvatuskumppanuuden kehittymiselle jatkossakin. (Hujala & Turja 2011, 80-81.)

3.3.2 Päivähoidon aloitus ja arki

Lapsen aloittaessa päivähoidon päiväkodissa alkaa varsinainen arki ja yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä. Arki on usein kiireisiä aamuja ja vielä kiireisempiä iltapäiviä. Arkiset kohtaamiset aikuisten välillä ovat nopeita ja kuulumiset vaihdetaan lyhyesti. Kasvattajan vastuulla on ylläpitää toimivaa vuorovaikutusta kiireenkin keskellä. Aamulla vanhemman huomioiminen ja hyvien huomenien toivottaminen hymy huulilla antaa vanhemmalle positiivisen mielikuvan siitä, että juuri heitä on odotettu ja juuri he ovat tervetulleita päiväkotiin. Vanhemman on kiireessäkin levollista jättää lapsi hoitoon, kun hän huomaa, että lapsi viihtyy ja vuorovaikutus kasvattajien välillä toimii. Tutkimusten mukaan vanhemmat korostavat usein juuri näitä lyhyitä kohtaamisia. Päivittäinen mahdollisuus kuulumisten vaihtoon, arkiset kuulluksi tulemisen kokemukset, pitävät yllä yhteyden ja avoimuuden jatkuvuutta sekä luottamuksen ilmapiiriä. (Turja & Fonsén 2010, 71.)

Päiväkodin arkea rytmittävät toimintatuokiot, leikki, ulkoilu, ruokailu ja lepoaika. Mitä pienemmistä lapsista on kyse, sitä enemmän painottuvat leikki ja perushoitotilanteet. Vanhemmat ovat kiinnostuneita päiväkodin arjen tapahtumista. Vanhemmille on ensiarvoisen tärkeää jakaa ajatuksia juuri heidän lapsestaan. Kasvattajan myönteinen puhe ja muistelu siitä, mitä hän on lapsesta päivän aikana nähnyt, kuullut ja yhdessä lapsen kanssa kokenut, auttaa vanhempaa sekä ymmärtämään lasta että tallentamaan arvokkaita lapsuusmuistoja. Kasvattajasta asiat saattavat tuntua tavanomaisilta, mutta vanhemmalle lapsen hoitopäivään liittyvät muistot ovat arvokasta tietoa. Kasvattajan myönteinen ja avoin suhtautuminen perheeseen tekee tilaa monenlaiselle puheelle ja tunteille. Päivittäinen lapseen liittyvien asioiden jakaminen helpottaa puheeksi ottamista myös pulmatilanteissa puolin ja toisin. Vanhemman ja kasvattajan luottamuksellinen ja syvenevä vuoropuhelu koituu aina myös lapsen parhaaksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 45.)

3.3.3 Varhaiskasvatussuunnitelma

Jokaiselle lapselle tehdään hoitosuhteen alkaessa oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelmaa tarkistetaan tarpeen mukaan mutta vähintään kerran vuodessa. Se, millainen suunnitelma on, on kuntakohtainen ja kuntakohtaiset erot varhaiskasvatussuunnitelmien sisällöistä ovat suuret. Varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on lapsen yksilöllisyyden ja vanhempien näkemysten huomioon ottaminen toiminnan järjestämisessä. Suunnitelman perusteella kasvattajat voivat toimia johdonmukaisesti ja lapsen yksilölliset tarpeet tiedostaen. (Stakes 2005, 32-33.)

Varhaiskasvatussuunnitelman ja muiden päiväkodissa täytettävien (esimerkiksi neljävuotiaille tehtävä Neppari ja viisivuotiaille tehtävä Viisari) lasta koskevien kaavakkeiden tarkoituksena on havainnoida lapsen kasvua ja kehitystä sekä jakaa tietoa lapsesta kasvattajien ja vanhempien kesken. Tutkimusten mukaan tällaiset vanhempien ja kasvattajien väliset järjestetyt kasvatuskeskustelut ovat ehkä tärkein työmuoto kasvatuskumppanuudessa. Keskustelutilanne on sovittu

etukäteen ja sille on varattu aikaa. Vanhemmat arvostavat tätä työmuotoa ja ovat kokeneet voivansa näissä keskusteluissa vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatussuunnitelmaan. (Turja & Fonsén 2010, 74.)

4 TUTKIMUS

Tässä kappaleessa käsittelen tutkimustani. Selvitän tutkimukseni tavoitteita, tutkimusongelmaa ja tutkimusmenetelmiä. Tutkimuksessa tulee aina kiinnittää huomiota tutkimuksen eettisyyteen ja luotettavuuteen. Myös näitä seikkoja käsittelen. Käyn läpi tutkimukseni aikataulua sekä sitä, millä tavalla olen kyselylomakkeet tehnyt. Aineiston analyysissä avaan sisällönanalyysiä sekä sitä, mikä teki tutkimuksen analyysin haastavaksi.

4.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelma

Tutkimuksen tavoite oli selvittää, kohtaavatko vanhempien ja päiväkodin kasvattajien näkemykset, kokemukset ja odotukset kasvatuskumppanuudesta. Olen selvittänyt tutkimuksessani, minkälaiset asiat ovat vanhemmille ja päiväkodin kasvattajille merkityksellisiä kasvatuskumppanuudessa. Työni tarkoitus on myös herätellä ennen kaikkea kasvattajia siihen, mikä merkitys omalla asenteella ja valmiudella toimia perheiden kanssa, on kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. Bronfenbrennerin ekologisessa systeemiteoriassa lapsi on kaiken keskellä mikrosysteemissä. Vanhemmat ja päiväkodin kasvattajat ovat pienen lapsen arjessa merkittävimmät aikuiset. Kasvatuskumppanuuden toimivuus näiden aikuisten välillä on merkittävää lapsen hyvinvoinnin kannalta. Selvitän tutkimuksessani sitä, toimiiko tämä kumppanuus tutkimuksessa mukana olleissa päiväkodeissa.

Tutkimuskysymysten avulla olen selvittänyt, miten sekä lasten vanhemmat että päiväkodin kasvattajat ymmärtävät kasvatuskumppanuuden ja millä tavalla se heidän mielestään näkyy päivähoidon arjessa. Olen selvittänyt myös, mitkä asiat sekä vanhemmat että kasvattajat kokeva tärkeiksi kasvatuskumppanuudessa. Olen lisäksi selvittänyt vanhempien ja kasvattajien kokemuksia siitä, miten he ovat itse vaikuttaneet kasvatuskumppanuuden

ylläpitämiseen päiväkodissa. Olen myös kysynyt vanhempien ja kasvattajien ajatuksia siitä, mitä he odottavat toisiltaan kasvatuskumppanuuteen liittyen.

Tutkimusongelmani on, kohtaavatko lasten vanhempien ja päiväkodin kasvattajien odotukset, näkemykset ja kokemukset kasvatuskumppanuudesta. Tutkimusongelmaa olen selvittänyt seuraavien kysymysten avulla:

- **Mitä on kasvatuskumppanuus tutkimukseeni** osallistuvien vanhempien ja kasvattajien mielestä ja millä keinoin siihen voi päästä?
- **Mitä** kasvatuskumppanuudessa **koetaan tärkeäksi**?
- **Miten** kasvatuskumppanuus **näkyä päiväkodissa** sekä vanhempien että kasvattajien mielestä?
- **Mitä** sekä vanhemmat että kasvattajat **ovat itse valmiita tekemään** kasvatuskumppanuuden eteen?
- **Minkälaisia odotuksia** vanhemmilla ja kasvattajilla on **toisistaan** kasvatuskumppanuuteen liittyen?
- Kohtaavatko vanhempien ja kasvattajien **kokemukset ja toiveet**?

4.2 Eettisyys ja luotettavuus

Eettiset kysymykset ovat läsnä kaikessa tutkimuksessa. Eettisyyden tavoite on tehdä hyvää ja välttää huonoa. Kvalitatiivisen tutkimuksen fokus on ilmaista, tutkia ja kuvailla ihmisiä heidän luonnollisissa ympäristöissään. Halu osallistua tutkimukseen riippuu osallistujan mielenkiinnosta jakaa kokemuksiaan. Kvalitatiivinen tutkimus on tekemisissä ihmisten jokapäiväisten ympäristöjen kanssa. Sen takia, mikä tahansa tutkimus, jossa on mukana ihmisiä, vaatii eettisten kysymysten tiedostamisen. (Orb ym. 2001, 93.) Tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista. Varsinaissuomalaisen kaupungin opetuspäällikön ja päiväkotien johtajien kanssa sovin tutkimuksen tekemisestä päiväkoteihin. Kyselylomakkeen mukana lähetin vanhemmille ja kasvattajille saatekirjeen, jossa kerroin tutkimuksestani. Näin he pystyivät itse päättämään osallistumisestaan tutkimukseen.

Tutkimukseen osallistuneet vastasivat nimettöminä ja vastauslomakkeet palautettiin suljetuissa kirjekuorissa. Kyselylomakkeet käsittelin luottamuksellisesti, eivätkä vastaajat ole tunnistettavissa tutkimuksessa. Tutkimuksen tekemisen jälkeen laitan vastauslomakkeet silppuriin. Tutkimuksessa ei mainita tutkimuskaupunkia eikä päiväkotien nimiä.

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella validiteetin ja reliabiliteetin kautta. Validius tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi & Remes 2005, 216.) Tutkimukseni oli laadullinen kyselytutkimus, toteutin tutkimuksen käyttäen kommunikaatiota tutkimusmenetelmänä. Tutkimusmenetelmäni vastasi tutkimuksen tarkoitusta.

Tutkimuksen reliaabelius tarkoittaa tutkimuksen toistettavuutta eli kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia (Hirsjärvi & Remes 2005, 216). Tutkimukseni on toistettavissa jokaisessa tutkimukseen osallistuneessa päiväkodissa uudelleen ja missä tahansa päiväkodissa Suomessa. Tutkimustulos voi vaihdella riippuen siitä, missä päiväkodissa kysely tehdään, mutta tutkimustulokset ovat aina vastaajien omia näkemyksiä, odotuksia ja kokemuksia.

4.3 Tutkimusmenetelmät

Näkökulma opinnäytetyöni tutkimuksessa on suurimmaksi osaksi kvalitatiivinen eli laadullinen. Kvalitatiivista tutkimusmenetelmää voidaan käyttää silloin, kun halutaan kuvata kokemuksia ja asioiden sisältöä (Välimäki ym. 2000, 154). Kvalitatiivinen tutkimus tuo esille tutkittavien omia havaintoja ja mahdollistaa ja huomioi heidän aikaisemman tiedon ja kokemuksen tutkittavasta aiheesta. Menetelmä tuo myös esille tutkittavan oman näkökulman. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 27-28.) Laadullisilla tutkimusmenetelmillä saatu tieto on kontekstuaalista eli aikaan ja paikkaan sidottua tietoa (Vilkka & Airaksinen 2000, 17). Tutkimukseni perustuu vanhempien ja ammattihenkilöstön näkemyksiin ja kokemuksiin, joten tässä tapauksessa kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttö opinnäytetyössäni on perusteltua.

Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimus ovat lähestymistapoja, joita on käytännössä vaikea tarkkarajaisesti erottaa toisistaan (Hirsjärvi & Remes 2005, 127) Tässä tutkimuksessa oli kyselylomakkeessa yksi kysymys, jota voi luonnehtia kvantitatiiviseksi. Vastauksia tähän kysymykseen mitataan määrällisesti, Likertin asteikolla. Muut kysymykset ovat kvalitatiivisia ja mitattavissa sanallisesti, kerronnan muodossa.

Olen käyttänyt kommunikaatiota kyselyn menetelmänä tässä opinnäytetyössä. Kommunikaation ei tarvitse olla suoraa tai kasvokkain tapahtuvaa. Kysymykset voi esimerkiksi lähettää postilla tai viedä paikanpäälle ja pyytää, että vastaukset lähetetään takaisin samaa menetelmää käyttäen tai hakea vastaukset samasta paikasta kuin mihin ne on viety. Tämän tutkimuksen kyselylomakkeet vein itse henkilökohtaisesti tutkimuksessa mukana olleisiin päiväkoteihin ja hain vastaukset pois sovittuna päivänä.

Kommunikaatio viittaa tiedonkeräämiseen kysymällä niiltä, jotka ovat kokeneet tietyn ilmiön, jonka he voivat selittää muille (Räsänen 2012, 18). Tutkimuksessani mukana olleet vanhemmat tekevät välttämättä yhteistyötä päiväkodin kanssa päivittäin. Vaikka sana kasvatuskumppanuus ei olisi ollut heille ennestään tuttu, ovat he olleet vähintään jonkinlaisessa yhteistyössä lapsensa päiväkodin kanssa. Juuri näitä henkilökohtaisia kokemuksia, koettuja ilmiöitä, olen tässä tutkimuksessa selvittänyt.

Käytettäessä kommunikaatiota kyselyn menetelmänä kysymykset voivat olla ennalta määrättyjä, mutta vastaaja voi käyttää omia sanojaan vastatessaan. Kysely on tällöin puolistrukturoitu eli puolijäsennelty. (Räsänen 2012, 21.) Tutkimukseni kysymykset olivat ennalta määrättyjä ja yhtä kysymystä lukuun ottamatta avoimia.

4.4 . Kyselylomakkeet

Keväällä 2013 ennen varsinaista kyselyä tein kaksi harjoituskyselyä muutamille ystäväilleni, jotka ovat lastentarhanopettajia ja/tai 3-5-vuotiaiden päiväkodissa olevien lasten vanhempia. Harjoituskyselyistä saamani palautteen pohjalta

muokkasin lopullista kyselylomaketta. Harjoituskyselyyn osallistuneet ystäväni eivät osallistuneet varsinaiseen kyselyyn, koska eivät asu eivätkä työskentele samalla paikkakunnalla, missä tein varsinaisen kyselyn.

Tein kaksi erilaista kyselylomaketta: toisen lasten vanhemmille (liite 2) ja toisen kasvattajille (liite 4). Lomakkeissa olevat kysymykset olivat samat, mutta näkökulmiltaan hieman erilaiset riippuen siitä, kysytäänkö vanhemmilta vai kasvattajilta. Halusin pystyä vertailemaan vastauksia keskenään, joten tein niin samanlaiset kyselylomakkeet sekä vanhemmille että kasvattajille kuin mahdollista.

Tein ensimmäistä kysymystä lukuun ottamatta avoimia kysymyksiä. Kävin tästä jonkin verran keskustelua ohjaavan opettajani sekä opiskelukavereitteni kanssa. Heidän mielestään saisin helpommin vastauksia, jos käyttäisin esimerkiksi Likertin asteikkoa kysymyksissä enemmän ja avoimia kysymyksiä vain muutaman. Likertin asteikkoa käytettäessä minun olisi kuitenkin pitänyt määritellä valmiiksi vastausvaihtoehdot, enkä halunnut sitä tehdä. Halusin jättää tilaa sekä vanhemmille että kasvattajille vastata mahdollisimman paljon oman ajatuksen mukaan. En halunnut määrittää valmiiksi ajatusmallia siitä, mitä asioita liittyy kasvatuskumppanuuteen. Kyselylomakkeiden ensimmäinen kysymys oli asteikollinen. Muut seitsemän kysymystä olivat avoimia.

Kyselylomakkeen alkuun kirjoitin määritelmän kasvatuskumppanuudesta niin kuin se on Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005) kirjoitettu. Tämän kirjoitin, koska kasvatuskumppanuus on kuitenkin tarkkaan määritelty käsite ja joillekin vanhemmille se on hyvinkin vieras käsite. Mielestäni tämä määritelmän kirjoittaminen ei kuitenkaan rajaa liikaa ajattelemasta itse, mitä kasvatuskumppanuus käsittää ja mitä kaikkea se voi arjessa tarkoittaa.

Jätin tarkoituksella kyselylomakkeesta pois vastaajien henkilötiedot. Tässä tutkimuksessa ei ole merkitystä sillä, onko vastaaja perheen äiti vai isä, kun tutkin vanhemman näkökulmaa, tai kuinka monta lasta perheestä on päiväkodissa. Vastaavasti en nähnyt merkitykselliseksi kasvattajan työvuosia tai sitä, onko kasvattaja lastenhoitaja, lastentarhanopettaja tai joku muu.

Tutkimuksessa hain vastauksia kasvatuskumppanuuteen ja vastauksen ovat sen mukaisia, minkälainen käsitys vastaajalla asiasta on. Käsitys muotoutuu oman koulutuksen, mielenkiinnon ja kokemusten pohjalta ja jokainen ihminen on tässäkin suhteessa erilainen.

Kyselylomakkeen mukana laitoin saatekirjeen (liitteet 1 ja 3), jossa kerroin kuka olen ja mikä kysely on kyseessä. Mukaan laitoin myös sähköpostiosoitteeni mahdollisia yhteydenottoja varten.

4.5 Aineiston keruu ja aikataulu

Toteutin opinnäytetyöni tutkimuksen yhteistyössä varsinaissuomalaisen kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Kaupungissa on viisi kaupungin päiväkotia ja valitsin näistä kolme mukaan tutkimukseeni. Päiväkodit sijaitsevat eri puolilla kaupunkia. Yhteen kaupungin päiväkotiin minulla on henkilökohtainen yhteys, joten halusin sen mukaan tutkimukseen. Toiset kaksi päiväkotia valitsin sattumanvaraisesti. Yhtä hyvin tutkimukseen olisi voinut osallistua kaksi muutakin kaupungin päiväkotia. Kolme päiväkodin aineiston ajattelin olevan riittävän kattava. Isompi aineisto olisi ollut vaikeasti hallittavissa ja toisaalta pienempi aineisto ei olisi ollut kovin luotettava ja vertailukelpoinen.

Tutkimusluvan tutkimuksen toteuttamiselle päiväkodeissa kysyin puhelimitse kaupungin opetuspäälliköltä. Lisäksi soitin kahden päiväkodin johtajalle ja kysyin lupaa tutkimuksen toteuttamiselle heidän päiväkodeissaan. Suullisesti puhuin yhden päiväkodin johtajan kanssa opinnäytetyöstäni ja tutkimuksestani. Kaikki päiväkodin johtajat suostuivat tutkimukseen mielellään.

Toteutin tutkimuksen kyselylomakkeena. Kohderyhmäksi rajasin 3-5-vuotiaiden lasten vanhemmat sekä kaikki päiväkodin kasvattajat, jotka työskentelevät näiden 3-5-vuotiaiden lasten kanssa. Tutkimuksesta jätin pois alle kolmevuotiaat ja kuusi vuotta täyttäneet.

Päädyin 3-5-vuotiaisiin, koska tämän ikäiset lapset ovat usein jo olleet jonkin aikaa päiväkodissa, joten heidän vanhemmillaan on jo jonkinlainen käsitys siitä,

miten kasvatuskumppanuus on toteutunut ja mitä kaikkea siihen voisi liittyä. Lisäksi halusin, että tutkimusaineistoni olisi siinä määrin homogeeninen, että tutkimustulokset olisivat verrattavissa toisiinsa. Yksivuotiaan vanhemmilla ja kusivuotiaan vanhemmilla voi olla hyvin erilaiset toiveet ja ajatukset kasvatuskumppanuudesta, eivätkä vastaukset välttämättä olisi olleet vertailukelpoisia lasten suuren ikäeron takia.

Soitin etukäteen päiväkoteihin ja kysyin, kuinka monta 3-5-vuotiaasta lasta päiväkodeissa on. Lisäksi kysyin sen henkilökunnan lukumäärän, joka työskentelee näiden lasten kanssa. Yhden päiväkodin lapsiluvun ja henkilökunnan määrän laskin itse. Vein itse kyselylomakkeet päiväkoteihin ja ohjeistin henkilökuntaa jakamaan ne 3-5-vuotiaiden lasten lokeroihin sekä näiden lasten kanssa työskenteleville kasvattajille. Yhden päiväkodin vanhempien lomakkeet jaoin itse lasten lokeroihin sekä annoin kyselylomakkeet kasvattajille. Kyselyt olin laittanut kirjekuoriin ja päälle olin kirjoittanut ”3-5-vuotiaan lapsen vanhempi” tai ”3-5-vuotiaan lapsen kanssa työskentelevä varhaiskasvattaja”. Jätin päiväkoteihin laatikon, johon ohjeistin henkilökuntaa laittamaan palautetut kyselyt. Vanhemmat ja kasvattajat saivat palauttaa kyselyt kuoret suljettuina ja nimettöminä.

Alun perin ajattelin teettäväni kyselyn kasvattajista vain lastentarhanopettajille, mutta päädyin kuitenkin kysymään kaikilta 3-5-vuotaiden lasten kanssa työskenteleviltä kasvattajilta. Kyselyssä en selvittänyt vastaajan ammattinimikettä, koska mielestäni sillä ei ollut merkitystä lopputuloksen kannalta. Kun kaikki ammattiryhmät vastaisivat, saisin monipuolisemman kuvan kasvatuskumppanuuden ymmärtämisestä kuin jos vain lastentarhanopettajat olisivat vastanneet. Vaikkakaan enhän voisi tietää valmiiden vastausten perusteella minkä ammattiryhmän edustajat vastasivat, jos kaikki eivät vastaisi. Mutta mahdollisuuden kaikille vastata halusin kuitenkin antaa, koska kaikki kasvattajat päiväkodissa ovat omalta osaltaan vastuussa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta.

Lasten vanhemmille osoitetussa kyselyssä vanhemmat voivat vastata koskien yhtä heidän perheensä 3-5-vuotiaasta. Jos siis perheessä oli hoidossa useampi

lapsi iältään 3-5 vuotta, riitti kun vanhemmat vastasivat, yksin tai yhdessä, ajatellen yhden lapsensa päivähoitoa.

Tutkimusaiheeni varmistui talven 2013 aikana. Etenin tutkimuksessani opinnäytetyön seminaarien aikataulun mukaisesti. Olin jo varhaisessa vaiheessa päättänyt toteuttaa tutkimukseni kyselylomakkein. En olisi pystynyt toteuttamaan esimerkiksi haastatteluja, koska päiväkodin kasvattajana itsekkin tiedän, kuinka vaikea on löytää aikaa millekään ”ylimääräiselle” työpäivän aikana, enkä voinut olettaa, että kasvattajat olisivat olleet motivoituneita tulemaan haastateltavikseni työpäivän jälkeen. Ajan ja paikan järjestäminen olisi ollut hankalaa. Uskoin myös, että tulen saamaan rehellisempiä vastauksia, kun ne voi antaa nimettöminä kuin kasvotusten. Halusin ison aineiston, jotta se olisi vertailukelpoinen ja suuren määrän haastattelemisen yksilöllisesti olisi vienyt niin paljon aikaa ja energiaa, etten olisi pystynyt sillä menetelmällä toteuttamaan opinnäytetyötä tässä aikataulussa. Vieraiden vanhempien saaminen ja motivoiminen haastatteluun olisi voinut myös olla hankalaa.

Teetin kyselyt toukokuun alussa 2013. Tässä kohtaa toimintavuotta vanhemmilla oli jo runsaasti kokemusta päiväkodista. En voinut jättää kyselyä esimerkiksi seuraavaan alkusyksyyn, koska silloin päiväkodeissa on paljon juuri hoidon aloittaneita lapsia ja heidän vanhemmillaan ei olisi vielä ollut kovin paljon kokemusta juuri kyseisestä päiväkodista. Toukokuun alussa ei vielä ole kevätkuuhla- ynnä muita kiireitä, joten toivoin optimistisesti saavani paljon vastauksia.

Kesän aikana aloitin opinnäytetyön teorian kirjoitusprosessin. Alkuperäisenä ajatuksena oli vastausten litterointi kesällä, mutta sitä en ehtinyt tehdä. Elokuussa koulun alettua aloitin myös litteroinnin. Syys- ja lokakuussa muokkasinkin opinnäytetyön teoriaosuutta ja analysoin vastauksia.

4.6 Aineiston analyysi

Analyysilla tarkoitetaan tutkimuksen yhteydessä aineiston lukemista huolellisesti, tekstimateriaalin järjestelyä, sisällön ja/tai rakenteiden erittelyä,

jäsentämistä ja pohtimista (mitä aineisto sisältää, mistä siinä kerrotaan, millä tavoin ja missä määrin). Tarkoituksena on kiteyttää haastatteluista saatua materiaalia ja tarkastella tutkimusongelmien kannalta keskeisten seikkojen esiintymistä teksteissä. Kyse on aineiston tarkastelemisesta huolellisesti. Analyysin avulla tutkija lisää aineiston informaatioarvoa; hän tiivistää ja tulkitsee aineistoa sekä käy vuoropuhelua teorian, empirian ja oman ajattelunsa kanssa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 73.)

Opinnäytetyöni tutkimuksen analyysin olen tehnyt teorialähtöisen sisällönanalyysin tavoin. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä analyysin luokittelu perustuu aikaisempaan viitekehykseen, joka voi olla teoria tai käsitejärjestelmä. (Hiltunen/JYU) Sisällönanalyysiä tehdessäni lähtökohtana on ollut Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria. Teorian perustana on erilaajuisten kehien sisällä ja välillä tapahtuva vuorovaikutus. Lapsen vanhemmat ja päiväkodin kasvattajat mikrosysteemissä ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä keskenään arjessa. Tämä vuorovaikutus ja yhteistyö voi olla parhaimmillaan kasvatuskumppanuutta. Sisällönanalyysiä tehdessäni olen pitänyt mielessäni kasvatuskumppanuuden periaatteet. Toteutuvatko periaatteet vanhempien ja kasvattajien mielestä ja miten? Jos eivät toteudu niin miksi ei?

Aloittaessani käsittelemään aineistoa, laskin ensin vastauskuorten lukumäärän, ja lajittelin omiin pinoihinsa kasvattajien ja vanhempien vastaukset. Tutkimukseeni osallistuneissa päiväkodeissa oli yhteensä 92 kasvattajaa ja perhettä, joille jaoin kyselyn; kasvattajia oli 25 ja perheitä 67. Vastauskuoria sain takaisin yhteensä 29; kasvattajilta 17 ja perheiltä 12. Seuraavana vaiheena tarkistin aineiston tiedot. Aineistosta tarkistetaan sisältyykö siihen selviä virheellisyyksiä ja puuttuuko tietoja. (Hirsjärvi & Remes 2005, 209.) Luin ensin läpi kaikki vanhempien vastaukset ja sen jälkeen kaikki kasvattajien vastaukset. Kaksi vastauslomaketta jouduin hylkäämään. Toinen hylätty lomake oli kasvattajalta ja se palautettiin täysin tyhjänä. Toinen hylätty lomake oli vanhemmalta ja se oli täytetty vieraalla kielellä, eivätkä vastaukset vastanneet kysymyksiini. Lopullisessa analyysissä ja johtopäätöksissä oli mukana

vastaukset 16 kasvattajalta ja 11 vanhemmalta. Vanhempien vastauksissa ensimmäiseen kysymykseen olen ottanut mukaan kaikki 12 lomaketta, koska muuten hylätyssä vanhemman vastauslomakkeessa tähän vastaukseen oli kuitenkin vastattu selkeästi.

Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä muodostetaan analyysirunko, jossa analyysirungon sisälle muodostetaan erilaisia luokituksia tai kategorioita. Luokituksen ja kategorisoinnin jälkeen aineisto voidaan kvantifioida eli laskea, kuinka monta kertaa sama asia esiintyy esimerkiksi tutkittavien vastauksissa. (Hiltunen/JYU) Kyselylomakkeissani ensimmäinen kysymys oli kvantitatiivinen, Likertin asteikolla tehty monivalintakysymys. Syötin vastaukset Excel taulukkoon ja tein vastauksista pylväskaavion. Kaavio kuvaa selkeästi erilaisten vastausten prosenttiosuudet ja vanhempien ja kasvattajien vastauksia on helppo kaavioiden perusteella vertailla keskenään.

Loput kysymykset olivat avoimia. Luokittelin vastaukset kysymyslomakkeissa olleiden kysymysten perusteella siten, että ensimmäisen kysymyksen alla oli kaikkien vanhempien vastaukset ensimmäiseen kysymykseen, toisen kysymyksen alla oli kaikkien vanhempien vastaukset toiseen kysymykseen ja niin edelleen. Samoin luokittelin kasvattajien vastaukset. Numeroin vastaukset niin, että aina nro 1 oli sama vastaaja vanhemmilla, nro 2 sama jne. Myös kasvattajien vastaukset numeroin niin, että nro 1 oli sama vastaaja, nro 2 sama jne. Kirjoitin vastauksissa esiin tulleet teemat tai selkeät vastaukset heti ylös erilliselle paperille ja aina uuden vastauksen luettuani kirjoitin sen edellisen vastauksen alle ja numeroin tai liitin numeron edellisen vastauksen jälkeen, jos se oli samansisältöinen kuin edellinen vastaus. Näin pystyin näkemään, mitkä teemat ja vastaukset nousivat vastauksista selkeimmin esille. Oli myös suhteellisen helppo verrata kasvattajien ja vanhempien näkemyksiä keskenään, kun molemmille osapuolille oli mahdollisimman samanlaiset kysymykset. Seuraava taulukko kuvaa yhteen kysymykseen tekemääni analyysirunkoa:

Miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodissa?			
Vanhempi		Kasvattaja	
Monipuolinen toiminta	1	Yksilöllisyys huomioidaan	1
Päivän sujumisesta keskustelu päivittäin	1, 3, 5, 9	Erilaisten perheiden tarpeet huomioidaan	1
On huomioitu, että lapseni tärkeimpiä ominaisuuksia tuetaan	1, 10	Päivittäiset keskustelut tuodessa + hakiessa	2, 3, 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16
Tahtokausiin yhteiset pelisäännöt	1	Kahdenkeskiset keskustelut	2, 8, 11, 14, 15
Lapsi kokee olonsa turvalliseksi	1	Vasun täyttäminen	3, 15
Lapsi kokee olevansa hyväksytty	1	Nepparin täyttäminen	8
Vanhempainvartit	3, 5, 11	Viisarin täyttäminen	8
Keskustellaan lapsen asioista	4	Kaavakkeiden täyttäminen yhdessä vanhempien kanssa	2, 3, 4, 6
Pohditaan toimivimpia ratkaisuja, tuetaan kehitystä	4, 7	Ongelmatapauksissa pyydetään vanhempia keskusteluun	3
Hyvä keskusteluyhteys	4	Vuorovaikutus vanhempien kanssa toimii hyvin	5
Vanhempainillat	5, 11	Avoimuus, kerrotaan missä mennään	5, 6, 8, 9, 12, 13
Yhteisesti sovitut pelisäännöt	6, 11	Yhteistyönä, sovitaan yhdessä toimintatapoja	5, 6, 10, 12, 13, 15
Säännölliset keskustelut vuositasolla	6, 7, 8, 9, 10	Moniammatilliset palaverit	6
Keskustelut tarvittaessa	6, 7, 9	Kehityskeskustelut vanhempien kanssa ainakin kerran vuodessa	7, 9
Lapsi otetaan hyvin vastaan	9	Vanhempien toiveita / kasvatuseriaatteita	
Vanhempien toiveet huomioidaan	11	kunnioitetaan	7
Ohjattu toiminta	10	Kiinnostus	8
		Läsnäolo	8
		Perheen arjen tukeminen	8
		Keskustelut tarpeen vaatiessa	9
		Rehellisyys	9
		Luottamus	9, 13
		Samalla "tasolla"	9
		Vanhempain illat	14
		Erityistuen ja tehostetun tuen tarpeessa olevien lasten huomioiminen	16

Taulukko 1. Vanhempien ja kasvattajien vastausten analyysiä.

Haasteen aineiston analyysissä toi juuri avointen kysymysten sisällön tulkitseminen. Sama asia oli voitu kirjoittaa monin eri tavoin (teemat). Esimerkiksi kysymykseen ”Kerro omin sanoin, miten kasvatuskumppanuus mielestäsi näkyy lapsesi päiväkodissa?” vanhemmat olivat vastanneet esimerkiksi: ”Vanhempainkeskustelut, yhdessä sovitut tavoitteet, vanhempainillat, keskustelut, vanhempien toiveet. Arjessa vanhempien pienet

toiveet esim. vaatetus ulos” tai ”Toiminta on monipuolista, päiväkodissa huomioidaan lapseni tärkeimpiä ominaisuuksia ja niissä tuetaan, samoin erinäisiin tahtokausiin koetetaan löytää yhteiset pelisäännöt. Lapsi kokee olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi omana itsenään.” Voiko näistä vastauksista päätellä, että vanhemmille on tärkeää avoimuus, luottamus ja rehellisyys, vaikka sanoja ei suoraan vastauksissa mainitakaan? Yhdessä sovitut tavoitteet eivät toteudu, jos osapuolten välillä ei ole avoimuutta ja luottamusta. Voiko ilman rehellisyyttä olla antoisia keskusteluja vanhemman ja kasvattajan välillä? Jos vanhempi kokee kasvatuskumppanuuden näkyvän niin, että lapsi kokee olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi, eikö silloin vanhemman ja kasvattajan välillä vallitse luottamus ja kunnioitus?

Kasvattajien vastauksiin olisin moneen kohtaan kaivannut perusteluja. Esimerkiksi kysymykseen ”Mitä odotat vanhemmalta kasvatuskumppanuuteen liittyen?” kasvattajat olivat vastanneet: ”Yhteistyökykyä, joustavuutta, sovitussa pysymistä ja lapsen parhaan (edun) muistamista. Myös sitä, että he hoitavat oman osuutensa.” Mitä nämä tarkoittavat? Onko kasvattajalla kokemuksia siitä, että vanhemmat eivät ole yhteistyöhaluisia, eivät jousta, eivätkä pysy sovitussa? Ja mitä tarkoittaa joustavuutta? Missä tilanteissa? Mitä tarkoittaa lapsen parhaan muistaminen? Eikö kasvattajan mielestä vanhemmat yleensä muista lapsensa parasta? Onko lapsen paras lapsen parasta jos se ei ole sitä, mitä kasvattaja ajattelee lapsen parhaan olevan?

Tarkastelin vastausten kokonaisuutta ja teemoja ja jonkin verran jouduin pääättelemään, mitä vastaaja on vastauksellaan tarkoittanut. Toisaalta pyrin olemaan tulkitsematta liikaa. Tutkimusotteeni on pääasiassa ymmärtävä. Ymmärtämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään tavallisesti kvalitatiivista analyysiä ja päätelmien tekoa. (Hirsjärvi & Remes 2005, 212.) Jonkin verran tutkimuksessani on myös selittämiseen pyrkivää analyysitapaa; tilastollista analyysiä ja päätelmien tekoa (Hiltunen/JYU).

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä osiossa olen kertonut tutkimuksen tuloksista. Olen avannut jokaisen kysymyksen kohdalla sekä vanhempien että kasvattajien vastaukset samassa kappaleessa. Olen pyrkinyt kuvaamaan vastaukset sekä sanallisesti että määrällisesti, jotta lukijalle tulisi mahdollisimman selväksi, minkälaisia asioita vastauksista nousee esiin. Joitakin vastauksia olen kuvannut kaavioiden avulla, jos se on ollut paras tapa tuoda asia selkeimmin esille. Suluissa on kyseiseen kysymykseen vastanneiden lukumäärä ilmaistu prosentuaalisesti. Kaavioissa arvot on ilmaistu prosentuaalisesti, koska vanhempia ja kasvattajia oli eri määrät. Prosentuaalisesti pystyin suhteuttamaan vastaukset toisiinsa samassa kaaviossa.

Tutkimuksessa oli mukana 11 vanhempien vastauslomaketta (paitsi ensimmäisessä vastauksessa 12) ja 16 kasvattajien vastauslomaketta.

5.1 Miten kasvatuskumppanuus toteutuu päiväkodeissa

Vanhemmat

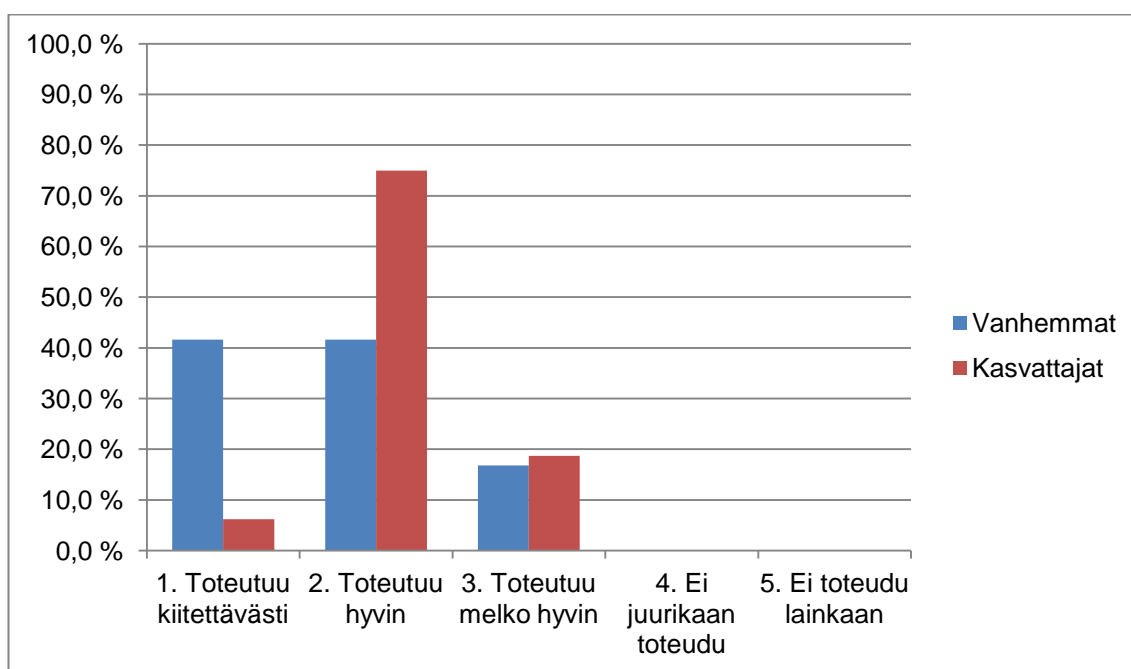
Vanhempien mielestä kasvatuskumppanuus toteutui päiväkodeissa yhtä usein sekä kiitettävästi että hyvin. Viisi vanhempaa (41,6 %) oli sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus toteutui kiitettävästi ja viisi (41,6 %) sitä mieltä, että hyvin. Melko hyvin kasvatuskumppanuus toteutui kahden vanhemman mielestä (16,8 %). Yksikään vanhempi ei ollut vastauksissa sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus ei juurikaan toteutunut tai ei toteutunut lainkaan.

Kasvattajat

Kasvattajien mielestä kasvatuskumppanuus toteutui päiväkodeissa useimmiten hyvin, 12 kasvattajaa (75 %) oli tätä mieltä. Yksi kasvattaja oli sitä mieltä, että

kasvatuskumppanuus toteutui päiväkodissa kiitettävästi. Kolmen kasvattajan mielestä kasvatuskumppanuus toteutui melko hyvin (18,7 %).

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 3.) olen kuvannut, miten kasvatuskumppanuus toteutui sekä vanhempien että kasvattajien mielestä. Kaavion avulla pystyy helposti huomaamaan, että suurimman osan, sekä vanhempien että kasvattajien, mielestä kasvatuskumppanuus toteutui päiväkodeissa hyvin.

Kuvio 3. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päiväkodeissa vanhempien ja kasvattajien mielestä.

5.2 Miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodeissa

Vanhemmat

Vanhempien mielestä selkeästi eniten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodeissa *keskusteluina*. Jokaisessa 11 vastauslomakkeessa (100 %) mainittiin keskustelut kasvattajien kanssa. Kahdeksassa vastauslomakkeessa (72,7 %) mainittiin kahdenkeskiset keskustelut säännöllisesti ja kuudessa lomakkeessa (54,5 %) kuulumisten vaihto aamuisin lasta tuodessa ja iltapäivisin hakiessa. Useimmiten ne vanhemmat, jotka olivat sitä mieltä, että

kasvatuskumppanuus näkyy säännöllisinä kahdenkeskinä keskusteluina, olivat myös sitä mieltä, että se näkyy myös päivittäisinä kuulumisten vaihtona aamuisin ja iltapäivisin.

Vanhempainillat ja vanhempainvartit mainittiin viidessä vastauslomakkeessa (45,5 %). Myös mahdollisuus keskustella lapsen asioista tarpeen mukaan mainittiin kolmessa vastauksessa (27 %). Vanhemmat, jotka näkivät vanhempainvartit ja vanhempainillat kasvatuskumppanuutena, näkivät kasvatuskumppanuutena myös sen, että vanhempien toiveet otetaan huomioon ja että sekä vanhemmilla että kasvattajilla on yhteiset pelisäännöt lapsen kasvattamisen suhteen. Tähän sisältyy lapsen yksilöllisyyden ja tärkeimpien ominaisuuksien huomioiminen ja yhdessä ratkaisujen etsiminen lapsen tuen tarpeisiin.

Kahdessa vastauksessa (18 %) mainittiin myös kasvatuskumppanuuden näkyvän päiväkodin toiminnan monipuolisuutena ja siinä, että toiminta on ohjattua. Molemmissa vastauksissa korostui kasvatuskumppanuuden näkyminen lapsen henkilökohtaisten ominaisuuksien huomioimisessa päiväkodissa.

Kasvattajat

Päiväkodin kasvattajien näkökulmasta katsottuna kasvatuskumppanuus näkyy eniten, kymmenessä vastauslomakkeessa (62,5 %), päivittäisissä keskusteluissa vanhempien kanssa aamuisin ja iltapäivisin. Kasvatuskumppanuus näkyy kasvattajien mielestä yhdeksässä lomakkeessa (56,2 %) myös kahdenkeskinä keskusteluina. Avoimuutena puolin ja toisin kasvatuskumppanuus näkyy kasvattajien mielestä kuudessa vastauslomakkeessa (37,5 %). Kuudessa vastauslomakkeessa (37,5 %) kasvatuskumppanuus näkyy lisäksi niin, että vanhempien kanssa yhdessä sovitaan toimintatapoja lapsen suhteen. Tärkeänä tekijänä kasvatuskumppanuuden näkymisessä oli myös mainittu varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen, neljävuotiaiden havainnoimiseksi täytettävä neppari-kaavake ja viisivuotiaiden havainnoimiseksi täytettävä viisari

lomake. Nämä kaikki tai joku näistä oli mainittu kuudessa kasvattajien vastauslomakkeessa (37,5 %) ja näiden yhdessä täyttäminen tai läpikäyminen yhdessä vanhempien kanssa oli mainittu viidessä vastauslomakkeessa (31,2 %).

Kasvattajat olivat maininneet lisäksi seuraavia asioita kutakin kahdessa tai kolmessa lomakkeessa, joissa heidän mielestään kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodissa, jossa he työskentelevät: lapsen yksilöllisyyden huomioiminen, erilaisten perheiden huomioiminen, vuorovaikutuksen toimiminen vanhempien kanssa, moniammatilliset palaverit, vanhempien kasvatuseriaatteiden ja toiveiden kunnioittaminen, kiinnostus ja läsnäolo perhettä kohtaan, perheen arjen tukeminen, rehellisyys, luottamuksen syntyminen, ollaan vanhempien kanssa tasavertaisia suhteessa lapsen kasvattamiseen, erityistuen ja tehostetun tuen tarpeessa olevien lasten huomioiminen ja vanhempainillat.

5.3 Mikä on tärkeintä kasvatuskumppanuudessa

Vanhemmat

Vanhempien vastauksissa nousi kolme asiaa ylitse muiden: *avoimuus*, *rehellisyys* ja *luottamus*. Avoimuus tuli esille viidessä (45,5 %) vastauslomakkeessa, rehellisyys neljässä (36,4 %) ja luottamus myös neljässä (36,4 %) lomakkeessa. Vanhempien vastauksissa nämä kolme kietoutuivat usein yhteen: avoimuus ja rehellisyys tukevat luottamusta ja rehelliset keskustelut lapsen päivän kulusta, vaikka olisi ollut huonokin päivä, lisäävät avoimuutta ja luottamusta. Vanhemmat toivat vastauksissa esille sen, että kun on luottamusta, lapsen voi hyvillä mielin jättää hoitoon. Turvallisuus tuli myös esiin muutamassa vastauksessa. Sitä avattiin niin, että vanhemmat toivovat, että omalle lapselle löytyisi aikuinen lähelle tarvittaessa niin, että lapsella olisi turvallinen olo isossa lapsiryhmässä koko hoitopäivän ajan.

Muita kasvatuskumppanuudessa tärkeäksi koettuja asioita vanhempien vastauksissa olivat lapsen itsetunnon tukeminen ja vahvuuksien löytäminen, kunnioitus ja vuorovaikutus. Lapsilähtöisyys nähtiin myös tärkeäksi ja

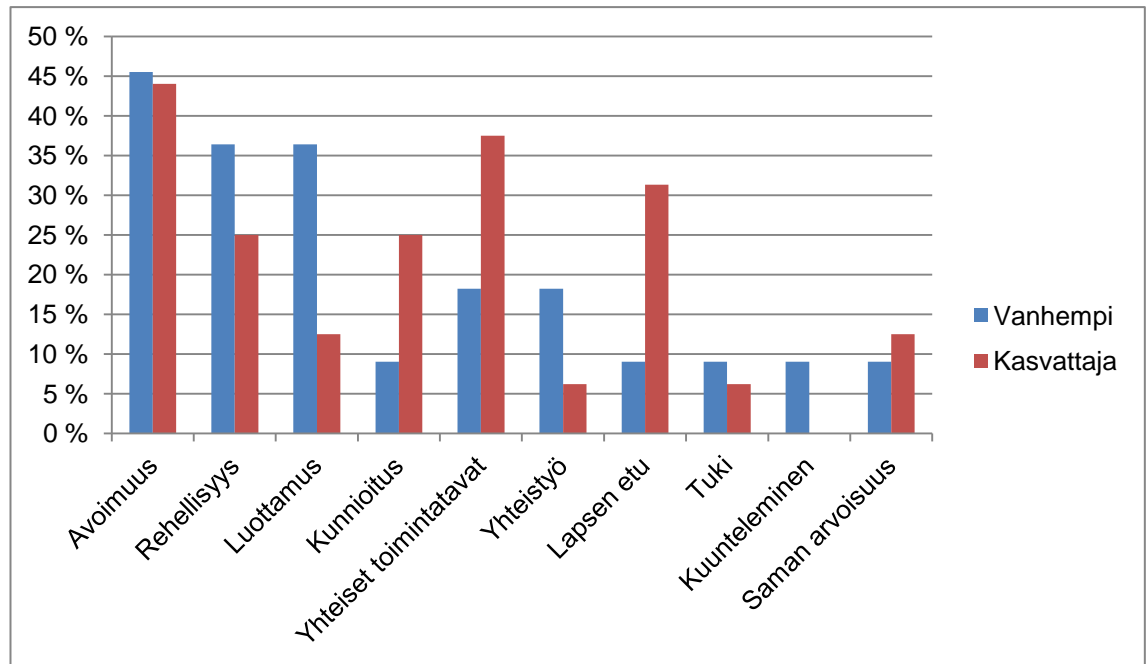
kasvattajien toivottiin muistavan, että jokainen lapsi on oma persoonansa. Lisäksi mainittiin kasvattajilta saatava tuki ja kuuntelu ja se, että kasvattajat eivät aseta itseään vanhempien yläpuolelle ”kaikkietävään asemaan” vaan vanhemmat ja kasvattajat ovat samanarvoisia lapsen kasvatuksesta puhuttaessa. Yhteistyö nähtiin tärkeäksi sekä se, että vanhemmilla ja kasvattajilla olisi lapselle yhteiset rajat ja rutiinit.

Kasvattajat

Kasvattajien vastauksissa eniten mainintoja kasvatuskumppanuudessa tärkeimmäksi koetuksi asiaksi sai *avoimuus*. Näin oli vastattu seitsemässä lomakkeessa (44 %). Avoimuus ja *rehellisyys* oli mainittu samassa lauseessa neljässä lomakkeessa (25 %). *Yhteisesti sovitut toimintatavat* vanhempien ja kasvattajien välillä oli mainittu kuudessa vastauksessa (37,5 %). Kolmessa vastauksessa (18,8 %) oli mainittu sekä avoimuus että yhteisesti sovitut toimintatavat. Lisäksi kunnioittaminen puolin ja toisin oli mainittu neljässä vastauksessa (25 %). Kahdessa vastauksessa (12,5 %) oli mainittu luottamus tärkeimmäksi tekijäksi kasvatuskumppanuudessa kasvattajien mielestä.

Muita asioita, mitä kasvattajat kokivat tärkeimmiksi kasvatuskumppanuudessa, olivat kasvattajien suvaitsevaisuus, vanhempien saaminen mukaan toimintaan, toimiminen lapsen parhaaksi eli lapsen etu, vanhempien ja kasvattajien samanarvoisuus kasvattajina, vanhempien osuuden, vastuun ja tärkeyden korostaminen, toiminnan läpinäkyvyys ja yleisesti yhteistyö.

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 4.) olen vertaillut vanhempien ja kasvattajien näkemyksiä siitä, mikä on tärkeintä kasvatuskumppanuudessa. Olen ottanut vertailuun mukaan kymmenen yleisimmin esiintynyttä asiaa, jotka sekä vanhemmat että kasvattajat kokivat tärkeiksi.

Kuvio 4. Mitä vanhemmat ja kasvattajat kokevat tärkeimmiksi asioiksi kasvatuskumppanuudessa.

Kuviosta 4. ilmenee selkeästi vanhempien ja kasvattajien vastausten hajonta. Esimerkiksi avoimuuden kokivat molemmat yhtä tärkeäksi, mutta muut tekijät poikkesivat paljon toisistaan. Esimerkiksi lapsen etu nousi kasvattajien vastauksissa huomattavasti useammin tärkeäksi kuin vanhemmilla. Toisaalta taas luottamus oli vanhemmilla mainittu paljon useammin kuin kasvattajilla.

5.4 Miten olet itse vaikuttanut kasvatuskumppanuuden toteutumiseen

Vanhemmat

Vanhempien vastauksissa oli mainittu kolmesta eri tapaa, miten vanhempi kokee vaikuttaneensa kasvatuskumppanuuden toteutumiseen lapsensa päiväkodissa. Ehdottomasti eniten oli mainittu *avoimuus*. Kahdeksassa vastauksessa (72,7 %) avoimuus oli mainittu tärkeimmäksi tekijäksi kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. Vanhemmat kertoivat vastauksissaan olevansa avoimia, jos esimerkiksi perheessä on sattunut jotain, mikä voisi vaikuttaa lapseen. Tärkeiksi myös koettiin kertoa niin pienet kuin suuremmatkin

ilot ja surut päiväkodin kasvattajille. *Rehellisyys* mainittiin usein avoimuuden yhteydessä. Toinen asia, mistä oli mainittu enemmän kuin yhdessä lomakkeessa, oli *palautteen vastaanottaminen* päiväkodin kasvattajalta. Näin mainittiin kahdessa lomakkeessa (18,8 %).

Loput asiat oli mainittu kukin vain kerran: oman lapsen ongelmien ja vahvuuksien tiedostaminen ja niistä keskusteleminen päiväkodissa, kasvattajien ammattitaitoon luottaminen, lapsen kannustaminen luottamaan päiväkodin kasvattajiin, vastaamalla viisari- ja nepparilomakkeisiin, keskustelemalla kasvattajien kanssa, jos on jotain, mikä mietityttää, kotona pidetään kiinni päiväkodin säännöistä, kotona puhutaan positiivisesti päiväkodista, ollaan kiinnostuneita lapsen päiväkotiasioista, pidetään yhteyttä kasvattajien kanssa, osallistutaan yhteisiin tapahtumiin sekä osallistutaan keskusteluihin vanhempainilloissa.

Kasvattajat

Kasvattajien vastauksissa *keskustelut vanhempien kanssa* nousivat eniten esille erittäin selvästi. 13 lomakkeessa (81,3 %) mainittiin keskustelut tärkeimpänä tekijänä, millä itse on vaikuttanut kasvatuskumppanuuden toteutumiseen päiväkodeissa. Keskusteluihin sisältyi vanhempien kuunteleminen, pohtiminen vanhempien kanssa yhdessä ratkaisuja ongelmiin sekä keskustelut aamuin ja iltapäivisin sekä keskustelut, joissa täytetään yhdessä lomakkeita, kuten vasua, viisaria ja nepparia. Kolmessa lomakkeessa (18,8 %) tärkeäksi tekijäksi kasvatuskumppanuuden toteutumiseksi mainittiin vanhempien kanssa *yhdessä sovitut tehtävät, joita päiväkodeissa tehdään lapsen kanssa*.

Seuraavat asiat mainittiin kukin kerran, miten kasvattaja kokee itse vaikuttavansa kasvatuskumppanuuden toteutumiseen: vahvistamalla vanhempien toimintaa kasvatustilanteissa, kasvattajan oma aktiivisuus, hyvä suhde vanhempiin, lapsiin ja kollegoihin, positiivisen kannustamisen antamista vanhemmille ja lapsille, palavereihin osallistumalla, vanhempien kanssa sovitun yhteisen linjan pitäminen päiväkodissa, tiedon välittäminen koteihin, perheen

arjen tukeminen, ystävällisyys, luottamus ja hyvä kommunikaatio vanhempien kanssa.

5.5 Odotukset kasvattajia / vanhempia kohtaan

Vanhemmat

Viidessä vanhempien vastauslomakkeessa (45,4 %) odotettiin päiväkodin kasvattajilta *avoimuutta. Nopeaa toimintaa, varhaista puuttumista ja lisää informaatiota* tavalla tai toisella odotettiin kasvattajilta kuudessa vastauslomakkeessa (54,5 %). Vanhemmat odottivat kasvattajien kertovan välittömästi ja rehellisesti, mistä ovat huolissaan, milloin huoli on syntynyt ja mitä päiväkodissa on tapahtunut, kun jotain on tapahtunut. Useammassa lomakkeessa odotettiin, että kasvattajat informoivat vanhempia välittömästi, kun on tarve, eikä jälkeinpäin. Vanhemmat odottivat enemmän tietoa lapsen päivien kulusta, ei pelkästään ”kaikki hyvin” kuulumisia.

Muita asioita, joita vanhemmat odottavat kasvattajilta olivat ideoita ongelmien ratkaisuun, sitä, että lasta arvostetaan sellaisena kuin hän on, vanhempia kuunnellaan ja kunnioitetaan, riittävää vuorovaikutusta sekä lapsen että vanhempiin, neuvoja ja vinkkejä kasvatuksen ammattilaisilta sekä turvallisen ympäristön ylläpitäminen lapsen hoitopäivän ajan. Vanhempien vastauksista sai sen kuvan, että kasvattajien ammattitaitoa arvostetaan ja ideat ja vinkit otetaan vakavasti. Vanhempi luottaa kasvattajan ammattitaitoon ja vastauksella on merkitystä vanhemmalle.

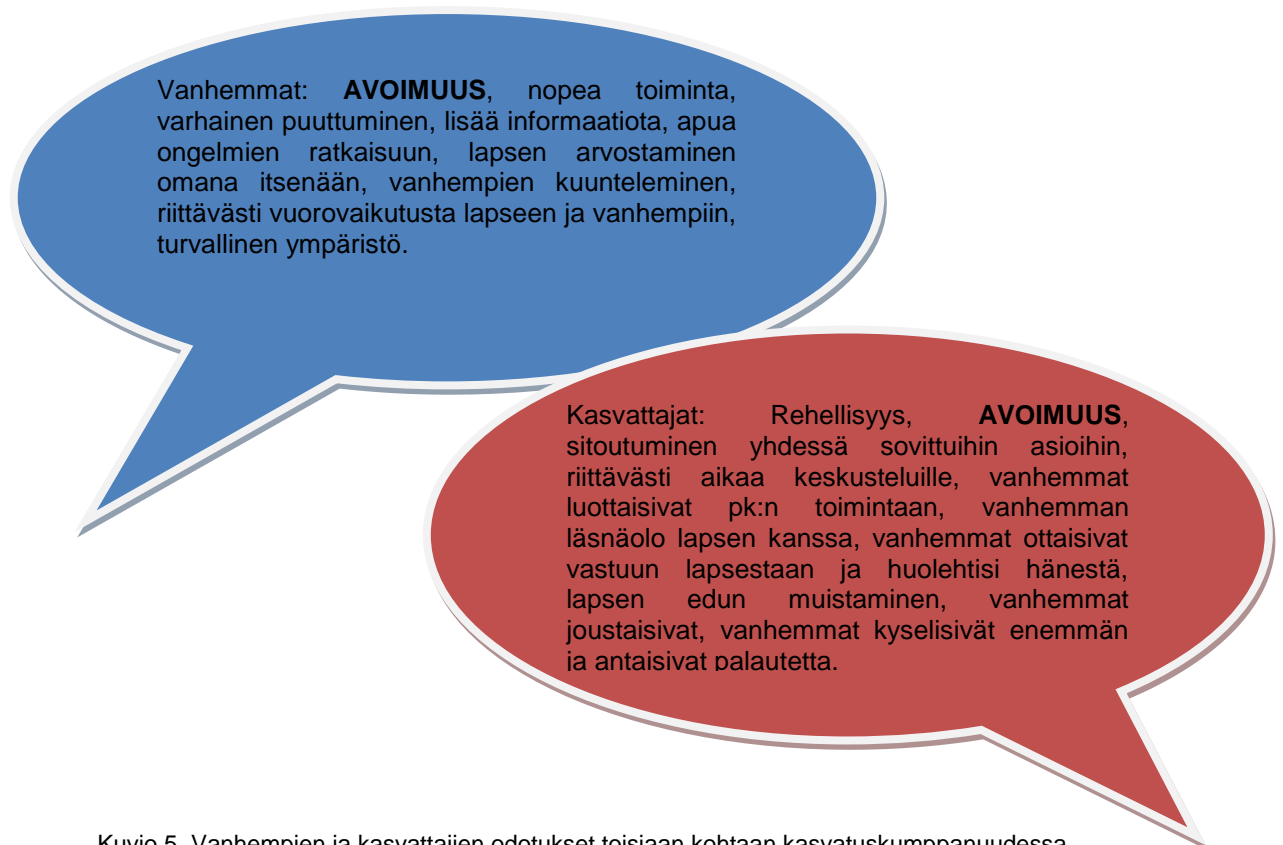
Kasvattajat

Suurin osa kasvattajista odotti vanhemmilta *rehellisyyttä*. 12 vastauslomakkeessa (75 %) kasvattajat olivat maininneet odottavansa vanhemmilta rehellisyyttä kertoa vaikeistakin asioista kasvattajille. *Avoimuus* oli mainittu kuudessa vastauksessa (37,5 %) yhdessä rehellisyyden kanssa.

Viidessä kasvattajan vastauksessa (31,3 %) kerrottiin, että vanhemmilta odotettiin *sitoutumista tehdä niin kuin on yhdessä sovittu*.

Muita odotuksia, joita kasvattajien vastauksista nousi vanhempia kohtaan, oli riittävän ajan varaaminen keskusteluille, vanhempien luottamus päiväkodin toimintaan ja vanhempien jaksaminen vaikeidenkin asioiden kanssa. Lisäksi kasvattajat odottivat vanhemmilta läsnäoloa lastensa kanssa, vastuun ottoa lapsen asioista ja lapsesta huolehtimista, lapsen edun muistamista ja joustavuutta. Kasvattajien vastauksista tuli esiin toive, että vanhemmat kyselisivät enemmän kasvattajilta lapsen kuulumisista sekä antaisivat kasvattajille enemmän palautetta.

Seuraavaan kuvioon (Kuvio 5.) olen koonnut vanhempien ja kasvattajien odotukset toisiaan kohtaan kasvatuskumppanuuteen liittyen. Olen ottanut mukaan kymmenen asiaa sekä vanhemmilta että kasvattajilta, mitkä nousivat vastauksissa selkeimmin esille.

Kuvio 5. Vanhempien ja kasvattajien odotukset toisiaan kohtaan kasvatuskumppanuudessa.

5.6 Yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä: mikä on helppoa

Vanhemmat

Kolmessa lomakkeessa tähän kysymykseen ei oltu vastattu lainkaan. Kahdeksassa vastatussa lomakkeessa jokaisessa koettiin, että päiväkotien kasvattajille oli *helppo puhua asioista*. Neljässä vastauksessa oli erikseen vielä mainittu, että kasvattajia oli *helppo lähestyä*. Kolmessa vastauksessa oli erikseen mainittu, että *kaikista* asioista on helppo puhua.

Kasvattajat

Kasvattajien mielestä ehdottomasti helpointa vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä on asioista puhuminen kun lapsella ei ole mitään erityisiä haasteita kehityksessä tai käyttäytymisessä ja kaikki sujuu hyvin. Näin vastasi 7 kasvattajaa (44 %). Neljä kasvattajaa (25 %) koki yhteistyössä helpoksi myös positiivisen palautteen antamisen vanhemmille lapsesta. Yhteistyössä toimiminen koettiin kasvattajien mielestä myös helpoksi tilanteissa, joissa vanhemmat ovat samaa mieltä asioista kasvattajien kanssa. Näin koki kolme kasvattajaa (18,8 %).

Muita asioita, joita kasvattajien vastauksissa mainittiin kerran tai kaksi, ja jotka koettiin helpoksi yhteistyössä vanhempien kanssa, olivat ne, kun ollaan avoimia, kun ”kemat” kohtaavat sekä lapsen että vanhempien kanssa, ja kun vanhemmat ovat kiinnostuneita lapsestaan ja siitä, mitä päiväkodissa tapahtuu. Helpoksi koettiin myös vaikeiden asioiden esille ottaminen, kun ollaan jo tultu tutuiksi päivittäisten jutteluhetkien myötä.

5.7 Yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä: mikä on hankalaa

Vanhemmat

Viisi vanhempaa yhdestätoista ei ollut vastannut tähän kysymykseen. Mukana on samoja vanhempia, jotka eivät olleet vastanneet edellisessä kysymyksessäkään. Yksi vanhempi oli vastannut, että hankalaa ei ole mikään.

Vastauksia, joissa oli kirjoitettu hankaluuksista, oli viisi kappaletta. Vanhempien vastauksissa nousi esiin ongelmia tiedonkulussa. Vanhemmat toivoivat enemmän tietoa lapsen päivän kulusta, ei vain, että ”kaikki hyvin” vaikka lapsen mielestä ei olisikaan. Lisäksi hankalaksi koettiin tiedon saanti päiväkodin tapahtumista. Jos viikko-ohjelma on vain päiväkodin seinällä, se koettiin riittämättömäksi. Ehdotettiin esimerkiksi sähköpostin hyödyntämistä tässä asiassa. Arjen sujumisessa koettiin myös haasteita. Esimerkiksi vanhempi koki, että lapsen vaatteet ovat aina väärässä paikassa, sisävaatteet ulkona ja ulkovaatteet sisällä. Se, mitä vanhempi tällä tarkkaan ottaen tarkoitti ei oltu kirjoitettu.

Yksi vanhempi kirjoitti kokevansa hankalana sen, että välillä tulee tunne, että joutuu puolustelemaan lastaan, kun päiväkodin kasvattajat tekevät liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Vanhempi toivoi kuitenkin varhaista puuttumista, jotta vanhemmat tietävät lapsen asioista ennen kuin niistä puhutaan muissa tahoissa esimerkiksi oppilashuoltopalaverissa. Yksi vanhempi pohti kasvattajien resurssien riittävyyttä ja yksi vanhempi koki hankalana sen, jos lasta hakiessa henkilökunta ei ole tietoinen, mitä lapselle on päivän aikana tapahtunut.

Kasvattajat

Kahdessa toista vastauksessa (75 %) kasvattajat kertoivat hankaliksi tilanteiksi vanhempien kanssa ne, kun lapsella on ongelmia mutta vanhemmat eivät ole samaa mieltä niistä. Tällöin yhteistyön tekeminen on erityisen haasteellista kasvattajien mielestä. Kasvattajat kokivat, että jos vanhempi vastustaa tai ei myönnä, että lapsella on haasteita, on todella vaikeaa yrittää sopia yhteisistä toimintatavoista. Kasvattajien mukaan hankalaa myös on, kun kaikki

vanhemmat eivät suostu puhumaan lapsen selkeistä ongelmista tai vanhemmat eivät vielä ole hyväksyneet ajatusta lapsensa ongelmista.

Hankalaksi koettiin myös yhteisen kielen puuttuminen, yleisesti hankalat vanhemmat ja lapset, sekä vanhemmat, jotka hakevat lapsensa aina hoidosta myöhässä. Yksi kasvattaja mainitsi yhteistyön tekemisessä hankaluutena perheet, jotka eivät anna itsestään mitään päiväkodin kasvattajille.

5.8 Toiveita ja ajatuksia

Viimeisenä kysymyksenä laitoin mahdollisuuden vanhemmille ja kasvattajille antaa palautetta yleisesti kasvatuskumppanuuteen liittyen tai juuri oman lapsen päiväkotiin tai kasvattajan työpaikkaan liittyen. Vanhempien lomakkeissa kolmessa (27,3 %) ja kasvattajien lomakkeissa kahdeksassa (50 %) oli vastattu viimeiseen kysymykseen.

Vanhemmat

Yhden vanhemman toive oman lapsensa päiväkotiin oli, että henkilökunta ei vaihtuisi usein. Pysyvyys ja tuttuus ovat tärkeitä niin lapselle kuin aikuisellekin. Yksi vanhempi harmitteli, että oman lapsen kuulumisia kuulee harvoin iltapäivällä lasta hakiessa, kun päiväkodissa on vain muiden ryhmien henkilökuntaa enää paikalla. Yksi vanhempi toivoi lapsen kasvatukseen liittyviä luentotilaisuuksia, joissa saisi tukea ja vinkkejä lapsen kasvatukseen.

Kasvattajat

Kasvattajien vastauksissa kolmessa mainittiin päiväkodin kasvattajien keskinäinen yhteistyö. Tärkeäksi koettiin, että kasvattajat vetävät yhteistä linjaa ja että kasvattajatkin voisivat välillä miettiä omia toimintatapojaan uudestaan. Kahdessa vastauksessa oltiin tyytyväisiä nykyisiin käytäntöihin, yhdessä vastauksessa mainittiin tärkeiksi tekijöiksi myös työkaverin kannustaminen ja kiittäminen. Lasten kanssa tekemiseen toivottiin riittävästi aikaa ja läsnäoloa. Yhdessä vastauksessa toivottiin yleisesti koulutusta kasvatuskumppanuudesta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tähän kappaleeseen olen koonnut tutkimukseni johtopäätökset. Tavoitteeni opinnäytetyössäni oli selvittää, kohtaavatko lasten vanhempien ja kasvattajien odotukset, näkemykset ja kokemukset kasvatuskumppanuudesta päiväkodissa. Johtopäätösten tarkoitus on tuoda selkeästi esille vastauksista nousseet näkökulmat kasvatuskumppanuudesta tutkimukseeni osallistuneissa päiväkodeissa.

Mervi Juusola kirjoittaa kirjassaan ”Vahvaksi rakastetut lapset”, että kasvatuskumppanuus on vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kunnioittavaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Se on silta kodin ja päiväkodin välillä. Silta, joka kannattelee lapsen turvallisuuden tunnetta ja sosiaalista kehitystä. Kasvatuskumppanuus on asenne, pieniä arkisia tekoja. (Juusola 2011, 232.) Tämän takia olen selvittänyt tutkimuksessani esimerkiksi sitä, mitä vanhemmat ja kasvattajat pitävät tärkeimpänä tekijänä kasvatuskumppanuudessa tai mitä he odottavat toisiltaan. Perustan johtopäätökset tutkimuksessa esiin tulleisiin tuloksiin, aikaisempaan tutkittuun teorial tietoon kasvatuskumppanuuden periaatteiden merkityksestä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä päiväkodissa, sekä omiin kokemuksiini reilun kymmenen vuoden ajalta päiväkotimaailmasta.

Kaiken kaikkiaan kasvattajat olivat vastuksissaan kriittisempiä ja runsassanaisempia kuin vanhemmat. Vanhemmat jättivät enemmän kysymyksiä vastaamatta kuin kasvattajat, tai vastasivat vain muutamalla sanalla. Kasvatuskumppanuus-käsite on vanhemmille luonnollisesti vieraampi kuin kasvattajille. Tämän takia saattaa olla, että vanhemmat ylipäättään vastasivat melko vähän kyselyyni ja aineisto jäi suhteellisen pieneksi. Kasvattajista vastasi suurin osa ja he vastasivat kaikkiin varsinaisiin kysymyksiin. Viimeisen kysymyksen kohdalle oli vielä mahdollisuus kirjoittaa aiheesta jotain, ja sen oli aika moni jättänyt tyhjäksi.

Vaikka molemmat osapuolet, sekä vanhemmat että kasvattajat, olivat keskimäärin tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen, kritiikkiäkin tuli jonkin verran. Vanhempien kommentit kaiken kaikkiaan sekä kritiikki kohdistuivat enemmän arkipäivän tapahtumiin ja kohtaamisiin (lapsen vaatetus, kuulumisten vaihto) ja kasvattajien kommentit ja kritiikki painottuivat enemmän pedagogiseen näkökulmaan ja lapsen haasteiden käsittelyyn liittyviin asioihin (vanhemmat muistaisivat lapsen edun, vanhemmat pitäisivät kiinni yhteisesti sovituista asioista). Kasvattajien olisi hyvä tiedostaa, että Varhaiskasvatuksen valtakunnallisissa perusteissa sanotaan, että kasvattajan tulee kunnioittaa lapsen ja vanhempien kokemuksia ja mielipiteitä ja työskennellä kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti (Stakes 2005, 16-17).

6.1 Miten kasvatuskumppanuus toteutuu päiväkodeissa

Vanhempien ja kasvattajien näkemykset siitä, miten kasvatuskumppanuus toteutui päiväkodeissa, olivat melko yhteneväiset. *Kasvatuskumppanuus toteutui molempien mielestä päiväkodeissa keskimäärin hyvin.* Vanhemmat olivat tyytyväisempiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen kuin kasvattajat. Kasvattajat olivat kriittisempiä.

On tärkeää tiedostaa vanhempien ja kasvattajien yhteistyön merkitys lapsen hyvinvoinnin kannalta. Kuten Bronfenbrenner (1979) on todennut kehittäessään ekologisen systeemiteorian, ihmisen kehitykseen ja sosiaalistumiseen vaikuttavat ne tekijät, joiden kanssa yksilö on aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Pienen lapsen kohdalla se tarkoittaa kotia ja päivähoitopaikkaa, kun lapsi on päivähoidon piirissä. Lapsen vanhemmat ja päiväkotiryhmän aikuiset ovat niitä ihmisiä, joiden kanssa lapsi on päivittäin tekemisissä. Jokapäiväinen vuorovaikutus ja yhteistyö näiden ihmisten välillä on merkityksellinen lapsen tasapainoisen kehityksen kannalta.

.

6.2 Miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodeissa

Vanhempien ja kasvattajien näkemykset siitä, miten kasvatuskumppanuus näkyi päiväkodeissa, olivat hyvin yhteneväiset. *Ehdottomasti selkeimmin, sekä vanhempien että kasvattajien mielestä, kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodeissa keskusteluina.* Keskusteluina vanhemmat ja kasvattajat pitivät kaikkea kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta toistensa välillä, niin päivittäisiä kohtaamisia kuin varta vasten järjestettyjä kahdenkeskisiä keskusteluja ja vanhempainiltoja.

Tutkimusten mukaan vanhemmille on hyvin tärkeää päivittäiset lyhyet kohtaamiset lasta tuotaessa ja haettaessa. Nämä päivittäiset mahdollisuudet, arkiset kuulluksi tulemisen kokemukset ylläpitävät yhteyden ja avoimuuden jatkuvuutta sekä luottamuksen ilmapiiriä. (Turja & Fonsén 2010, 71.) Marjo Iso-Kuuselan (2008) pro gradu tutkimuksen tulokset tukevat tätä näkemystä. Myös hänen tutkimuksensa tuloksena oli keskustelujen osalta, että keskusteluja pitää käydä ja sekä vanhemmat että kasvattajat haluavat käydä niitä. Keskustelujen avulla asioita saadaan sovittua ja lapsen on hyvä olla päivähoidossa.

Myös omiin kokemuksiini pohjautuen päivittäisillä kuulumisten vaihdolla, päivittäisillä kohtaamisilla, on merkitystä vanhemmille. Ei ole samantekevää, miten ja mitä vanhemmille jutellaan. Se, millä tavalla lapsi ja vanhemmat otetaan aamulla vastaan ja millä tavalla iltapäivällä hyvästellään, on merkityksellinen. Vanhempi muodostaa sen perusteella käsitystään ja kokemusmaailmaansa päiväkodista, kasvatuskumppanuudesta ja kaiken kaikkiaan vuorovaikutuksesta kasvattajien kanssa. Vanhemman on tärkeä kokea, että juuri hänen lastaan on odotettu päiväkotiin ja juuri hänen lapsensa on tärkeä.

6.3 Mikä on tärkeintä kasvatuskumppanuudessa

Tutkimuksessani sekä vanhempien että kasvattajien vastauksissa nousi selkeästi yksi asia ylitse muiden, mikä koettiin kasvatuskumppanuudessa

tärkeimmäksi: avoimuus. Myös rehellisyys ja luottamus koettiin hyvin tärkeiksi vanhempien vastauksissa ja nämä kolme asiaa olivatkin usein mainittu samassa lauseessa vanhemmilla. Tutkimusten mukaan (Rönkä ym. 2009, 85.) laadukas yhteistyö ja kasvatuskumppanuus eivät ole mahdollisia ilman molemminpuolista luottamusta ja kunnioitusta. Hujalan (2010) mukaan sosiaalisen kanssakäymisen tuottama avoimuuden tunne luo vanhemmalle mahdollisuuden kertoa omasta kasvatustajatteluistaan ja kasvatuskokemuksistaan. Jotta avoimuuden tunne voisi syntyä, tarvitaan luottamusta. Luottamuksen saavuttaminen vaatii aikaa ja vanhemman kohtaamista ja kunnioitusta. (Turja & Fonsén 2010, 71.) Kasvattaja tekee työtään ja lapsi on päiväkodissa, oli luottamusta tai ei, mutta kasvatuskumppanuus jää hyvin pinnalliseksi ilman sitä. Luottamuksen syntymiseen pitää antaa tilaa ja mahdollisuus. Luottamus on yksi kasvatuskumppanuuden periaatteista ja on kasvattajan vastuulla luoda luottamuksen syntymiselle tilaisuus.

Vanhempien vastauksista sai sen käsityksen, että suurin osa vanhemmista tarkoitti avoimuudella jokapäiväistä avointa keskustelua lapsen ja perheen kuulumisista. Vanhemmat kokivat itse toimivansa avoimesti päiväkotiin päin, esimerkiksi kertomalla jos kotona on tapahtunut jotain, mikä saattaisi vaikuttaa lapsen päivään. Vanhempien vastauksissa korostui myös lapsen yksilöllisyyden huomioiminen, mikä ei suoraan näkynyt kasvattajien vastauksissa. Tässä kohtaa mielestäni näkyy vanhemman näkökulma asiaan erittäin hyvin. Oma lapsi on yksilö ja vanhempi haluaa kasvattajan huomioivan sen. Vaikka toimitaan isoissa ryhmissä ja on yhteiset säännöt, toivoo vanhempi silti, että juuri hänenkin lapsensa yksilöllisyys huomioidaan. Tämä on merkittävä asia ja juuri päivittäisissä keskusteluissa vanhempi voi huomata, että kasvattaja kuuntelee ja huomioi (kertoo lapsesta tehdyistä havainnoista vanhemmalle) juuri hänen lastaan.

Kasvattajien vastauksissa toiseksi eniten oli mainittu yhteiset toimintatavat. Oman kokemukseni kautta tiedän, että kasvattajat pitävät todella tärkeänä sitä, että vanhemmat noudattavat yhteisesti sovittuja toimintatapoja. Jos lapsen

asioissa ei esimerkiksi tapahdu tavoitteiden ja suunnitelmien mukaista edistystä, ajatellaan helposti, että vanhemmat eivät olekaan noudattaneet sovittuja toimintatapoja. Kasvatuskumppanuuden periaatteita noudattava kasvattaja osaa yhdessä vanhempien kanssa pohtia lapsen tilannetta ketään syyllistämättä, ja yhdessä etsiä keinoja toteuttaa juuri tälle lapselle parhaita mahdollisia toimintatapoja sekä päiväkodissa että kotona.

Kasvattajien tulee olla rehellisen avoimia vanhempia kohtaan päivittäisissä asioissa, jos toivovat vanhemmilta avoimuutta päiväkotiin päin. Vanhemmat eivät halua kuulla, että lapselle kuuluu aina vain ”hyvää”, vaan haluavat tietää muutakin ja jos ei kuulu hyvää, tulee se kertoa rehellisesti. Huomattavaa on, että vain pieni osa kasvattajista mainitsi kasvatuskumppanuuden yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi luottamuksen. Myöskään kuuntelemista kasvattajat eivät kertaakaan maininneet erikseen tärkeäksi tekijäksi kasvatuskumppanuudessa. Vanhemmat olivat maininneet sen. Ehkä se johtuu vain kiireestä vastata kyselyyn tai kasvattajat ajattelevat sen olevan itsestään selvyyttä. Vanhemman kuunteleminen ja sitä kautta kuuleminen on yksi kasvatuskumppanuuden periaatteista.

Vanhempien mielestä tärkeimmät asiat kasvatuskumppanuudessa sen perusteella, mitä oli useimmiten mainittu, olivat avoimuus, rehellisyys, luottamus, yhteiset toimintatavat ja yhteistyö. Kasvattajien mielestä tärkeimmät olivat avoimuus, yhteiset toimintatavat, lapsen etu, rehellisyys ja kunnioitus.

Se, mitä vanhemmat ja kasvattajat kokivat tärkeimmiksi asioiksi kasvatuskumppanuudessa, erosivat hyvin paljon toisistaan.

Vastausten hajonnassa näkyy mielestäni se, että kasvattajat ja vanhemmat tarkastelevat kasvatuskumppanuutta omista näkökulmistaan: kasvattaja ammatillisesti, vanhempi lapsen äitinä ja isänä. Kasvatuskumppanuuden syntymiseen ja kehittymiseen vaikuttaa se, millaisiksi vanhemmat ja kasvattajat kokevat oman roolinsa yhteisessä kasvatustehtävässä. Roolien erilaisuus näkyy siinä, että vanhempien kasvatusvastuu kohdistuu heidän omaan lapseensa ja kasvattajan koko lapsiryhmään. Myös suhtautuminen omaan lapseen on

luonnollisesti vanhemmalla tunteellisempaa ja kokonaisvaltaisempaa kuin kasvattajalla. (Rönkä ym. 2009, 74.)

Asetelma voi toimia eriarvoisesti, jos kasvattaja ei ole sisäistänyt kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaista työtettä (esim. antaa paljon ohjeita vanhemmille vaikka he eivät niitä pyydä, tai ei pysty näkemään asioita vanhemman näkökulmasta). Jotta edellä mainitut vanhempien ja kasvattajien kokemat tärkeimmät asiat kasvatuskumppanuudessa voisivat toteutua, tulee vanhempien ja kasvattajien suhteen olla tasavertainen, molempien tulee kunnioittaa toisiaan ja vaikka vanhempi ei siihen pystyisi, tulee kasvattajan pystyä. Tasavertaisuus voi toteutua vain jos kasvattaja on sisäistänyt kasvatuskumppanuuden periaatteet ja toteuttaa niitä työssään. Henkilökohtaisten asenteiden ja ajatusten ei tule kasvattajalla näkyä ammatillisessa kohtaamisessa vanhemman kanssa, vaikka työtä tehdäänkin omalla persoonalla.

6.4 Miten olet itse vaikuttanut kasvatuskumppanuuden toteutumiseen

Vanhemmat kokivat vaikuttaneensa itse kasvatuskumppanuuden toteutumiseen eniten olemalla avoimia. Vanhemmat kokivat olleensa avoimia niin pienissä kuin suuremmissakin asioissa ja kertovansa päiväkotiin, jos kotona on ollut lapsen kanssa vaikeaa tai kotona on sattunut jotain erityistä. Yleensä vanhemmat puhuvat mielellään omasta lapsestaan ja kokevat tärkeäksi, että kasvattaja keskittyy ja kuuntelee. Näissä kasvattajalle kerrotuissa tarinoissa on vahvasti läsnä hiljainen, kokemuksellinen tieto. Vanhempien ajatusten, kysymysten ja pohdintojen kuuleminen on tärkeä ja suuri haaste kasvattajalle (Kaskela & Kronqvist 2007, 22).

Kasvattajat kokivat itse vaikuttaneensa kasvatuskumppanuuden toteutumiseen eniten keskustelemalla vanhempien kanssa niin päivittäin kuin kahden keskenkin. Näissä keskusteluissa oli mainittu vanhempien kuunteleminen yhtenä tekijänä. Lisäksi tärkeänä nähtiin vanhempien kanssa yhdessä ratkaisujen etsiminen pulmatilanteisiin sekä lomakkeiden (vasu, viisari, neppari)

täyttäminen yhdessä. Kasvattajat mainitsivat myös itse vaikuttaneensa kasvatuskumppanuuden toteutumiseen tekemällä lapsen kanssa vanhempien kanssa yhdessä sovittuja tehtäviä. Kasvattajien vastauksista välittyi ajatus avoimuudesta, vaikka sanaa ei välttämättä oltu käytetty: kertomalla vanhemmille havainnoista, pyrkimällä olemaan ystävällinen ja luomaan hyvä vuorovaikutussuhde vanhempiin, kertomalla, miten päivä on mennyt, rakentamalla luottamukselliset suhteet lapsiin ja vanhempiin.

Avoimuus vaikuttaa jokaiseen kasvatuskumppanuuden periaatteeseen. Ilman avoimuutta ei voi olla kumppanuutta. Avoimuus ja myönteisyys auttavat vanhempaa ymmärtämään, että häntä kunnioitetaan ja arvostetaan. Kunnioittava suhde luodaan myönteisyydestä käsin. Luottamus rakentuu kunnioituksen ja kuulemisen periaatteista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34-36) Kaikki kasvatuskumppanuuden periaatteet vaikuttavat toisiinsa ja ovat suhteessa kaikkeen vuorovaikutukseen vanhemman ja kasvattajan välillä.

6.5 Odotukset kasvattajia/vanhempia kohtaan

Vanhempien ja kasvattajien odotukset toisiaan kohtaan kasvatuskumppanuuteen liittyen poikkesivat merkittävästi toisistaan. Tarkastelin kymmenen eniten esiin tullutta odotusta molemmilta osapuolilta ja *vain yksi oli sama kummallakin: avoimuus*. Kaikki muut yhdeksän olivat molemmilla erit.

Vanhempien odotukset kasvattajia kohtaan olivat konkreettisempia kuin kasvattajien odotukset vanhempia kohtaan. Vanhemmat odottivat avoimuuden lisäksi *varhaista puheeksi ottoa*, jos kasvattajat huomaavat lapsessa jotain huolta herättävää. Vanhemmat haluavat *tietää välittömästi*, jos omasta lapsesta on huolta. Vanhemmat odottivat *lisää informaatiota* sekä *apua ongelmien ratkaisuun*.

Kasvattajien odotukset vanhempia kohtaan olivat enimmäkseen ohjailevia ja neuvoa antavia: että *vanhemmat luottaisivat päiväkodin toimintaan, vanhemmat olisivat läsnä lastensa kanssa, vanhemmat ottaisivat vastuun lapsistaan, vanhemmat muistaisivat lapsen edun*.

Miksi vanhempien ja kasvattajien odotukset poikkeavat näin paljon toisistaan? Kuten kappaleessa 6.3 jo totesin, vanhemmat ja kasvattajat tarkastelevat kasvatuskumppanuutta omista näkökulmistaan. Vanhemmat ja kasvattajat ovat päiväkodin piirissä eri rooleissa. Vanhempi on oman lapsensa asiantuntijana, ja kasvattaja ylipäättään lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijana. Vanhemmalle oma lapsi on se tärkein kaikista. Kasvattajalle lapsi on työn puolesta tärkeä, mutta tunneside lapseen on erilainen kuin vanhemmalla. Vanhempi kokee asiat tunneperäisemmin, luonnollisesti, koska kyse on hänen lapsestaan. Kasvattaja suhtautuu asioihin ammatillisesti. Ehkä tämä selittää eron erilaisista odotuksista. Vanhemman odotukset ovat konkreettisia ja koskevat juuri omaa lasta ja perhettä, kasvattajan odotukset ovat yleisempiä ja koskevat kaikkia vanhempia ja kasvatusta yleisesti.

Ylipäättään Suomessa kasvatuskumppanuus-ajattelu on vielä kehittymässä. Sekä kasvatuskumppanuudessa että muutenkin kasvatustyössään kasvattaja toteuttaa persoonallista ammatillisuuttaan. (Turja & Fonsén 2010, 76.) Tämä näkyy käytännössä juuri edellä mainittuina näkemyseroina vanhemman ja kasvattajan välillä. Lisäksi päiväkodin kasvatustoiminta, kasvatuskumppanuus mukaan lukien, on voimakkaasti yhteisöllisesti ohjautuva prosessi ja siinä päiväkodin johtajalla on merkittävä vastuu ja rooli (Hujala 2010, 76). Jos päiväkodin johtaja ei näe kasvatuskumppanuutta merkityksellisenä työtapana, miten yksittäinen kasvattaja voisi sitä toteuttaa menestyksekkäästi, jos ei saa siihen esimiehen tukea? Kokemukseni mukaan myös koko päiväkotiyhteisön suhtautuminen kasvatuskumppanuuteen vaikuttaa oleellisesti siihen, miten sitä voi yksittäinen kasvattaja toteuttaa. Kukaan työntekijä ei kuitenkaan toimi yksin, vaan päiväkodissa kasvattajien työ perustuu tiimityöhön ja yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin.

6.6 Yhteistyö kasvattajien ja vanhempien välillä: mikä on helppoa

Vanhemmat kokivat, että kasvattajia on helppo lähestyä ja heidän kanssaan on helppo puhua. Tämä tukee vanhempien kokemusta siitä, että

kasvatuskumppanuudessa yksi tärkein tekijä heidän mielestään oli päivittäisten kuulumisten vaihto keskustellen. Kun kasvattajaa on helppo lähestyä ja hänen kanssaan on helppo jutella, on helppo myös kysellä päivän kuulumisia lapsesta. Varhaiskasvattajalle kyky empaattisuuteen on keskeinen osa ammattitaitoa ja kasvatustyön sisältö ja päämäärä. Toimivassa suhteessa kasvattaja kykenee tuntemaan empaattisuutta vanhempaa kohtaan ja hän löytää lapsen ja vanhemman elämästä myönteisiä samaistumisen kohteita. (Kaskela & Kekkonen 2006, 29.) Vanhempi aistii hyvin nopeasti, onko kasvattajalla tällainen ominaisuus. Empaattista kasvattajaa on helppo lähestyä ja hänelle on helppo jutella. Tutkimukseeni osallistuneissa päiväkodeissa on tulosten mukaan empaattisia kasvattajia!

Kasvattajat kokivat erityisen helpoksi vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön, kun kaikki sujuu hyvin ja lapsella ei ole erityisiä haasteita kasvussa ja kehityksessä. Helpoksi kasvattajat kokivat myös tilanteet, joissa vanhemmat ovat samaa mieltä heidän kanssaan lapsen asioista. Onko yhteistyö välttämättä hyvää, vaikka oltaisiin samaa mieltä asioista? Vanhempi voi kokea, ettei saa sanotuksi kasvattajalle oikeasti, mitä mieltä jostakin asiasta on. Mikä tekee tilanteesta hankalan jos vanhemmat ovat eri mieltä kasvattajan kanssa? Kokeeko kasvattaja, että vanhemmat eivät usko häntä vai kokeeko kasvattaja kolauksen ammattitaidossaan, jos vanhemmat eivät allekirjoita hänen näkemyksiään lastaan koskevassa asiassa?

Kasvatuskumppanuus ei tarkoita sitä, että asioista ollaan aina samaa mieltä. Kasvatuskumppanuus on yhdessä pohtimista, toki se vaatii vanhemmaltakin kasvattajan kuuntelemista ja kuulemista, mutta myös kasvattajalta vanhemman kunnioittamista näkemyksissään. Vanhempi tuntee kuitenkin oman lapsensa ja perheensä tilanteen parhaiten.

6.7 Yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä: mikä on hankalaa

Vanhemmat kokivat erityisen hankalaksi muun muassa puutteellisen tiedonvälittämisen lasta hakiessa, kun paikalla ei ole enää lapsen oman ryhmän

aikuista. Jos iltapäivällä lasta hakiessa ei lapsen oman ryhmän aikuinen ole enää paikalla, koettiin silloin lapsen kuulumisten saaminen niukaksi, jos mitään erityistä ei ollut tapahtunut. Kokemukseni mukaan päiväkodin arki on kiireistä ja usein aikuiset eivät ehdi vaihtaa tietoja toisten ryhmien lapsista, jos mitään erityistä ei ole tapahtunut. Silloin iltavuoron aikuisella ei välttämättä ole toisen ryhmän lapsesta mitään tarkempaa tietoa. Kasvattajan vastuulla on siirtää tieto, jos jotain erityistä ja poikkeavaa on lapselle sattunut päivän aikana.

Vanhemmat kritisoivat myös sitä, että eivät saa riittävästi tietoa lapsen päivästä, vaikka oman ryhmän aikuinen olisikin paikalla lasta haettaessa. Vanhempi haluaa kuulla, miten lapsen päivä on mennyt ja pelkkä ”ihan hyvin” ei riitä vanhemmalle. Kasvattajalla pitää olla myös jotain muuta kerrottavaa lapsen päivästä. Mitä on ”ihan hyvin”? Se ei anna minkäänlaista informaatiota lasta hakevalle vanhemmalle. Jokin henkilökohtainen juttu lapsen päivästä on tärkeää ja iso asia vanhemmalle. Vanhemmalle tulee kokemus, että minun lapseni on huomattu päivän aikana, minun lapseni on tärkeä tuolle kasvattajalle, joka muista yksityiskohdan päivästä minun lapseni osalta.

Myös tiedonkulkua viikko-ohjelmasta kritisoitiin. Tietoa ei koettu saavutettavaksi, jos viikko-ohjelma on vain päiväkodin eteisen seinällä, vaan vanhemman pitäisi saada se myös sähköpostitse. Tiedonkulku päiväkodeissa on ollut ongelma kokemukseni mukaan hyvin usein. Toisille vanhemmille riittää viikko-ohjelma päiväkodin seinällä, toiset lukevat vain sähköpostitse tulevat tiedotteet. Varmasti ei ole olemassakaan yhtä tapaa, joka kävisi yhtä hyvin jokaiselle vanhemmalle. Vanhemmilta voi kysyä esimerkiksi vanhempainillassa, millä tavalla he toivoisivat päiväkodin tiedot saavansa. Monella eri tavalla ei päiväkodilla ole mahdollisuutta tietoja jakaa, vaan on otettava yksi päälinja, mutta yhteisestä linjasta on hyvä puhua. Sähköposti on tänä päivänä käytännöllinen ja lähes jokainen lukee sitä päivittäin. Joissakin päiväkodeissa kaikki tiedotteet tulevat reissuvihkoon ja sähköpostia ei ole käytössä ollenkaan, joissakin päiväkodeissa on käytössä ainoastaan sähköinen tiedonsiirto.

Erityisen hankalaksi vanhemmat kokivat myös sen, että omaa lasta joutui joskus puolustelemaan kasvattajille. Vanhempi koki, että kasvattajat tekivät

joskus liian hätäisiä johtopäätöksiä unohtaen, että jokainen lapsi on yksilö. Kasvattajien on hyvä muistaa, että he eivät tiedä kaikkea, eikä tarvitsekaan tietää. Kasvatuskumppanuudessa on juurikin kyse siitä, että yhdessä vanhemman kanssa kasvattaja voi pohtia lapsen asioita ja yhdessä miettiä ratkaisuja mahdollisiin pulmatilanteisiin. Tutkimusten mukaan erityistä huomiota kasvatuskumppanuuden ilmapiirin vaalimiseen tulee kiinnittää juuri silloin, kun lapsen ja perheen elämäntilanne vaatii tavanomaista kasvatusyhteistyötä monipuolisempaa tukea ja apua (Kaskela & Kekkonen 2006, 47).

Vanhempien vastauksissa ei koettu yhdessäkään *hankalaksi puhua lapsen ongelmista tai haasteista*, kun taas kasvattajien vastauksissa se mainittiin lähes jokaisessa suurimmaksi hankaluudeksi. Miksi kasvattajat kokevat, että vanhemmat eivät halua kuulla, jos omalla lapsella on vaikeuksia ja miksi niistä kertominen vanhemmille koetaan hankalaksi? Onko se epävarmuutta kasvattajana, vai kokeeko kasvattaja astuvansa vanhempien varpaille kertomalla heille jotain heidän lapsestaan mitä he eivät ehkä vielä tiedä? Jännittääkö haasteista kertominen, koska kasvattaja ei voi tietää, miten vanhempi siihen reagoi? Kodin ja päiväkodin välisessä yhteistyössä kohtaavat välttämättä erilaiset arvomaailmat. Näiden arvomaailmojen yhdistämispyrkimykset ovat lapsen hoidon, oppimisen ja kasvun kannalta tärkeitä. Kasvatuskumppanuuden ajatuksena on löytää yhteinen linja toiminnassa lapsen parhaaksi. (Huhtanen 2004, 37-38.)

On hyvä, jos *vanhemmat ovat kiinnittäneet huomiota päiväkodin resurssien riittävyteen tai riittämättömyyteen*. Minun kokemuksellani päiväkodeissa toimitaan usein niin pienillä resursseilla kuin mahdollista. Tämä kuormittaa henkilökunnan jaksamista ja heijastuu lapsiryhmään. Toiminta päiväkodissa ei saa olla lasten säilyttämistä, mutta mitä pienemmistä lapsista on kyse ja mitä pienemmillä resursseilla toimintaa pyöritetään, sitä enemmän resurssien vähyys näkyy toiminnan laadun heikkenemisenä. Lasten perusturvallisuus taataan, mutta muuhun ei ole mahdollisuutta, koska ei ole riittävästi henkilökuntaa. Silloin voi kyseenalaistaa laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisen.

6.8 Toiveita ja ajatuksia

Voisi ajatella, että *vanhemmat ovat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä kasvatuskumppanuuteen päivähoidossa*, kun kovin paljon toiveita ja ajatuksia asian suhteen ei heiltä tullut. Kasvatuskumppanuus sanana saattaa olla vielä sen verran vieras, etteivät vanhemmat osanneet miettiä, mitä kaikkea se voisi sisältää. Yksi vanhempi toivoi, että lapsen päiväkodissa henkilökunta ei vaihtuisi usein. Vanhempi ei ilmaissut, onko se vaihtunut usein vai onko hyvä, ettei olekaan vaihtunut. Henkilökunnan pysyvyys on perheille valtavan hieno ja tärkeä asia. Lapsen on helppo jäädä hoitoon, kun vastassa ovat tutut aikuiset.

Kasvattajien vastauksissa toiveiden osalta nousi esille *yhteistyö omassa työyhteisössä*. Kasvattajien halutaan vetävän yhteistä linjaa koko päiväkodissa. Johtajan vastuulla on päiväkodin pedagogisen linjan päättäminen. Johtajan tehtävä on huolehtia siitä, että kasvattajat tietävät, mikä on tuo yhteisesti sovittu linja. Jokaisen kasvattajan on hyvä välillä miettiä omia toimintatapojaan. Vastauksissakin tuli ilmi, että kasvattajat toivoivat toistensa mieltävän omaa toimintaansa työyhteisössä. Työkavereiden kannustaminen ja kiittäminen tuli myös esiin viimeisessä kysymyksessä. Moitteet on helppo sanoa, mutta kiitos jää usein sanomatta. Kiitosten antaminen työkavereille motivoi ja parantaa koko työyhteisön ilmapiiriä. On hyvä opetella antamaan ensin myönteistä palautetta, sitten kertoa kehittämisen alueista ja lopettaa palautteenanto tyytyväisyyden ilmaukseen. Näin tilanteesta jää hyvä maku suuhun. (Järvinen ym. 2009, 163.)

6.9 Yhteenveto johtopäätöksistä

Tutkimusongelmani oli: kohtaavatko päiväkodin kasvattajien ja lasten vanhempien käsitykset, kokemukset ja näkemykset kasvatuskumppanuudesta?

Vanhempien ja kasvattajien käsitykset, kokemukset ja näkemykset kasvatuskumppanuudesta kohtasivat suurelta osin, mutta eivät kaikilta osin.

Tutkimusongelmaa selvitin seuraavien kysymysten avulla:

1. Mitä on kasvatuskumppanuus tutkimukseeni osallistuvien kasvattajien ja vanhempien mielestä ja millä keinoin siihen voi päästä?

Vanhempien ja kasvattajien vastausten perusteella heidän mielestään kasvatuskumppanuus on *avoimuutta ja keskusteluja* päivittäin ja tarpeen mukaan kahden kesken, *rehellisyttä, toisten kunnioittamista ja kuuntelemista ja luottamusta toinen toisiinsa*.

Tästä voin päätellä, että kasvatuskumppanuuteen voisi päästä *avoimesti keskustelemalla, puhumalla asioista* heti kun ne ovat ajankohtaisia, *luottamalla* siihen, että vanhemmat ja kasvattajat hoitavat molemmat omat osuutensa sovitusta, toisia *arvostamalla* ja yhdessä *lapsen etua ajatellen*.

2. Mitä kasvatuskumppanuudessa koetaan tärkeäksi?

Kasvatuskumppanuudessa koetaan tärkeäksi *avoimuus*. Tämä nousi erittäin selkeästi esiin tutkimuksessani. Sekä vanhemmat että kasvattajat kokivat olevansa avoimia toisiaan kohtaan ja myös toivoivat toisiltaan avoimuutta.

Myös *rehellisyys, luottamus ja turvallisuus, yhteiset toimintatavat ja yhteistyö* tuli vanhemmilta tärkeinä tekijöinä kasvatuskumppanuudessa. Kasvattajat pitivät tärkeimpinä edellisten lisäksi *lapsen etua ja kunnioitusta*.

3. Miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodissa sekä kasvattajien että vanhempien mielestä?

Molempien mielestä kasvatuskumppanuus näkyy parhaiten *keskusteluina* aamuisin lasta tuotaessa ja iltapäivisin lasta hakiessa (jos lapsen oman ryhmän aikuinen on vielä paikalla) sekä erikseen sovittuina kahdenkeskisinä keskusteluina.

4. Mitä sekä kasvattajat että vanhemmat ovat itse valmiita tekemään kasvatuskumppanuuden eteen?

Vanhemmat ja kasvattajat ovat molemmat valmiita olemaan *avoimia* toisiaan kohtaan. Molemmat osapuolet olivat myös valmiita *keskustelemaan* sekä *etsimään yhdessä ratkaisuja* pulmatilanteisiin.

5. Minkälaisia odotuksia kasvattajilla ja vanhemmilla on toisiaan kohtaan kasvatuskumppanuuteen liittyen?

Tässä kohtaa näkemykset poikkesivat eniten. Ainoa yhteinen asia molemmilla, mitä toiselta odotti, oli *avoimuus*. Vanhemmat odottivat kasvattajilta lisäksi *konkreettisia arjen juttuja*, kuten apua ongelmien ratkaisuun, lisää informaatiota, ja asioiden varhaista puheeksi ottoa. Kasvattajat odottivat vanhemmilta yleensä *asenteen tarkistelu*a, kuten lapsen edun muistamista, lapsista huolehtimista ja lapsen kanssa läsnä olemista.

6. Kohtaavatko kasvattajien ja vanhempien kokemukset ja toiveet?

Kokemukset *kohtaavat suurimmaksi osaksi*, koska vanhemmat ja kasvattajat olivat tyytyväisiä siihen, miten kasvatuskumppanuus päiväkodeissa toteutui.

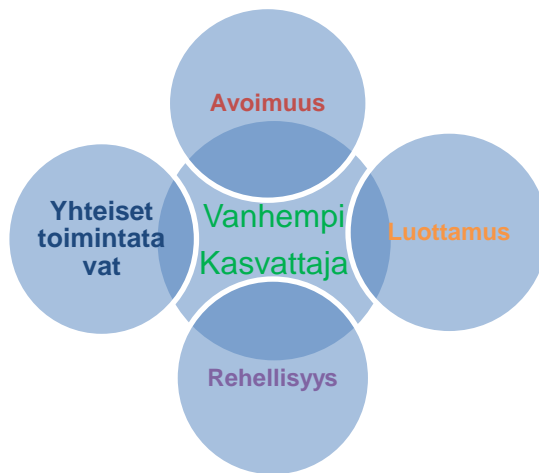
Toiveiden kohtaamisesta on vaikea sanoa, koska vanhemmilta tuli niitä niin vähän. Siitä voisi päätellä, että vanhemmilla ei ehkä ole tarvetta toiveille, vaan he luottavat päiväkodin kasvattajiin toiminnassa. Kasvattajien toive oli kasvattajien huomion kiinnittäminen oman työyhteisön toimivuuteen.

Yhteenvetona tutkimukseni johtopäätöksistä totean, että varsinaissuomalaisen kaupungin kolmessa päiväkodissa tehdyn tutkimuksen perusteella sekä vanhempien että kasvattajien mielestä *kasvatuskumppanuus toteutuu hyvin*.

Vanhemmat arvostavat kasvattajien rehellisyyttä ja kasvattajat arvostavat vanhempien rohkeutta kertoa vaikeistakin asioista.

Seuraava kuvio (Kuvio 6.) kuvaa tutkimukseeni osallistuneiden päiväkotien kasvattajien ja vanhempien näkemystä toteutuneesta kasvatuskumppanuudesta tutkimuksen tekemisen hetkellä keväällä 2013. Neljä teemaa keskimmäisen

ympyrän reunoilla ovat niitä, jotka sekä vanhemmat että kasvattajat kokivat tärkeimmiksi tekijöiksi kasvatuskumppanuudessa ja jotka kantavat yhteistyötä vanhempien ja kasvattajien välillä. Nämä tekijät vaikuttavat siihen, syntyykö yhteistyöstä kaikkia osapuolia tyydyttävä kasvatuskumppanuksellinen suhde vai ei.

Kuvio 6. Tärkeimmät tekijät kasvatuskumppanuudessa vanhempien ja kasvattajien mukaan tutkimuksessani.

7 LOPUKSI

Täydellisesti toimivaa kasvatuskumppanuutta ei ole olemassakaan. On tavoitteita, joita kohti voidaan pyrkiä. On määritelmiä, joita yritetään täyttää. Kasvatuskumppanuus on aina vähintään kahden kauppa: vanhemman ja kasvattajan. Jokainen vanhempi ja jokainen kasvattaja on erilainen. Erilaisten ihmisten pyrkiminen samaan päämäärään eri näkökulmista on haasteellista. Kasvatuskumppanuuden periaatteet kuuntelu, kunnioitus, luottamus ja dialogi eivät ole helppoja toteuttaa, mutta siihen kasvattajan tulee pyrkiä. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen on ennen kaikkea kasvattajan vastuulla. Se vaatii kasvattajan ammattitaitoa ja herkkyyttä kohdata vanhempi, vastata vanhemman tarpeeseen ja nähdä vanhempi lapsensa asiantuntija-asemassa.

Työskentelen lastentarhanopettajana päiväkodissa ja pidän kasvatuskumppanuutta mahdollisuutena hedelmälliseen yhteistyöhön, vuorovaikutukseen ja samoihin tavoitteisiin lapsen kasvatuksessa, hoidossa ja ohjaamisessa vanhempien kanssa. Omaan kokemukseeni perustuen kasvatuskumppanuus on käsitteenä tuttu päiväkodin henkilöstön keskuudessa, mutta käytännössä se ei riittävästi näy päiväkodin arjessa ja kasvattajien asenteissa.

Tänä päivänä päivähoitoon kuuluu kaksi erilaista osa-aluetta: pedagoginen ja sosiaalipalvelullinen. Näiden osa-alueiden yhdistäminen toimivaksi kokonaisuudeksi on haastavaa. Lastentarhanopettajakoulutuksen saaneet painottavat pedagogista näkökulmaa ja lastentarhanopettajina työskentelevät sosionomit näkevät sosiaalipalvelullisen puolen ehkä herkemmin. Näkemykset eivät ole toisiaan poissulkevia, mutta niiden yhteen saattaminen on haastavaa. Pedagogista näkemystä painottava lastentarhanopettaja ei välttämättä näe kasvatuskumppanuuden roolia työssään, koska kumppanuudessa korostuu perheen kanssa tehtävä työ. Sosionomikoulutuksen saanut lastentarhanopettaja painottaa työssään sosiaalista näkökulmaa ja hänelle

luontainen tapa toimia on perheen kanssa tehtävän yhteistyön painottaminen. Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö vaatii lastentarhanopettajalta sitoutumista ja asioiden näkemistä niiden oikeassa kontekstissaan. Lapsi heijastaa oman perheensä historiaa ja tätä hetkeä. Jokainen kohtaaminen kasvattajan ja vanhemman välillä on merkityksellinen. Se, miten vanhemman kohtaa; miten huomioi, tervehtii, kuuntelee ja kommunikoi, vaikuttaa paljon vanhemman käsitykseen päiväkodista, päivähoidosta ylipäätään ja koko lapsen varhaiskasvatuksesta.

Kokemukseni mukaan jokaisella vanhemmalla on ajatuksia ja toiveita siitä, miten haluaisi itseään ja erityisesti omaa lastaan kohdeltavan päiväkodissa ja miten toivoisi lapsensa tulevan huomioiduksi ja kuulluksi hoitopäivän aikana. Jokainen aikuinenkin haluaa tulla nähdyksi omassa asiassaan. Usein nämä toiveet ja ajatukset voivat olla tiedostamattomiakin, mutta jos asiat eivät suju niin kuin itse toivoisi, huomaa usein, miten haluaisi niiden sujuvan.

Myös jokaisella kasvattajalla on ajatuksia siitä, miten hänen mielestään vanhempain tulee suhtautua ja miten eteen tulevat asiat tulee kohdata. Kun hommat sujuvat, yleensä vaikeuksia ei tule ja kaikki osapuolet ovat tyytyväisiä. Kun ristiriitoja tulee vanhempien ja kasvattajien välillä, ei niistä välttämättä ole helppo puhua. Vanhemmasta voi tuntua hankalalta ottaa vaikeita asioita esille. Kasvattaja saattaa kokea vanhemman hankalaksi, joka ei ole tyytyväinen mihinkään. Pienistä asioista saattaa turhaan kasvaa isompia ongelmia, jos vuorovaikutus vanhempien ja kasvattajien välillä ei toimi tai toimii huonosti.

Kasvattajien tulisi tiedostaa omat asenteensa ja reflektoida omaa ammatillisuuttaan, jotta he pystyisivät kohtaamaan jokaisen vanhemman oman lapsensa asiantuntijana ja ottaa vastaa palautettakin rakentavasti. Vanhemman puolestaan tulisi ymmärtää päiväkodin toiminnan rajat. Niin pitkälle kuin mahdollista otetaan huomioon lapset yksilöinä, mutta päiväkodissa on paljon lapsia ja paljon toimintaa ryhmänä ja se asettaa tiettyjä rajoja yksilöllisyydelle. Näiden näkökulmien yhdistäminen toimivaksi kokonaisuudeksi on haaste. Ei kukaan vanhempi halua kuulla sanottavan, että emme voi päiväkodissa huomioida juuri teidän lastanne, koska siellä on paljon muitakin lapsia.

Jokaisen kasvattajan olisi hyvä miettiä, mitä itse on valmis antamaan kasvatuskumppanuussuhteeseen, asettua perheen asemaan ja tarkastella päivähoitoa hetken heidän näkökulmastaan; mitkä seikat ovat tärkeitä, mihin kannattaa kiinnittää huomiota. Asenteella on valtava merkitys; miten asiat ilmaistaan. miten kuunnellaan ja onko aikaa kuunnella ja kuulla vanhempaa, kulkea rinnalla.

Vanhempi muodostaa käsityksensä päivähoidosta suureksi osaksi henkilökunnan kautta, koska henkilökuntaa vanhempi tapaa päivittäin. Kivat askartelut ja retket menettävät merkitystään vanhemmalle, jos vuorovaikutus henkilökunnan kanssa ei toimi. Lapsi voi toki viihtyä hoidossa hyvin, vaikka vanhempi ei päiväkodista tykkäisikään. Herkästi vain vanhemman asenne tarttuu lapseen tahtomattaankin. Huonosti toimiva vuorovaikutus ei synnytä luottamuksellista ilmapiiriä eikä motivoi vanhempaa eikä kasvattajaa avoimuuteen ja vuorovaikutus huononee entisestään.

Päiväkodin kasvattajan tehtävä on huolehtia kasvatuskumppanuudesta ja vuorovaikutuksesta vanhemman kanssa. Kasvattajan tulee reflektoida itseään ja omia toimintatapojaan ja ajatusmallejaan voidakseen työskennellä perheiden kanssa ammattimaisesti. Omat asenteet täytyy jättää huomiotta ja kohdata vanhemmat oman lapsensa ja elämänsä asiantuntijoina. Kasvattajan tehtävä on kuunnella, tukea ja yhdessä vanhempien kanssa etsiä tapoja hoitaa, opettaa ja kasvattaa päiväkodissa olevaa lasta parhaalla mahdollisella tavalla – se on kasvatuskumppanuutta.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoista, koska olen kiinnostunut kasvatuskumppanuudesta ja toteutan sitä työssäni joka päivä. On ollut erittäin mielenkiintoista saada tietää toisten päiväkodissa työskentelevien kasvattajien ajatuksia ja näkemyksiä asiasta. Myös vanhempien vastauksia on ollut erittäin mielenkiintoista lukea. Tutkimuksen tekeminen oli haasteellista, koska sekä kasvattajien että vanhempien vastauksia olen joutunut tulkitsemaan jonkin verran. Olen pohtinut kasvattajien vastauksia paitsi teorian ja aikaisemman tutkimustiedon pohjalta, myös omien kokemusteni kautta. Kaikkia vastauksia ei oltu avattu niin laajasti, kuin olisin kaivannut. Kysymykset olisi täten voinut

muodostaa paremmin. Muutamaa kysymystä jäin kaipaamaan, mitä en ollut ollenkaan osannut kysyä. Olisin esimerkiksi voinut kysyä parannusehdotuksia sekä vanhemmilta että kasvattajilta kasvatuskumppanuuden toimimiseen ja olisin voinut myös pyytää enemmän perusteluja kysymyksiin.

Kuvittelin, että etenkin kaikki kasvattajat vastaavat mielellään kyselyyni. Moni kasvattaja jätti harmikseni vastaamatta. Yksi kasvattajan vastaus tuli tyhjänä suljetussa kirjekuoressa. Oliko paine vastata ollut niin suuri, ettei ole kehdannut jättää palauttamatta ja tyhjä lomake suljetussa kuoressa on ollut helppo palauttaa. Kasvattajien vastaamatta jättäminen ylipäättään kertoo mielestäni välinpitämättömyydestä oman työn kehittämiseen ja omien työtapojen reflektointiin.

Vanhempien vähäinen vastausprosentti yllätti myös hieman. En tiedä, miten päiväkodeissa markkinoitiin tutkimustani ja miten lomakkeet loppujen lopuksi jaettiin vanhemmille. Kysymysten avoimuus oli luultavasti liian suuri kynnys joillekin vanhemmille vastata kyselyyn. Arjen pyörittämisen keskellä ei jaksakaan keskittyä miettimään sellaisia asioita, mitä kyselyssä oli. Ne vanhemmat, jotka vastasivat, olivat mielestäni miettineet kaiken kaikkiaan vastauksensa hyvin ja ne olivat monipuolisia. Vaikka aineisto oli pieni, sain siitä mielestäni hyvän kuvan tutkimuksessa mukana olleiden päiväkotien kasvatuskumppanuudesta.

Tutkimuksesta nousi selkeästi esille keskustelujen merkitys sekä vanhemmille että kasvattajille. Jokapäiväisten kuulumisten vaihto aamuisin ja iltapäivisin on tärkeä mutta tärkeäksi koettiin myös erikseen järjestetyt kahdenkeskiset keskustelutuokiot. Kokemukseni mukaan kahdenkeskisiä keskusteluja järjestetään päiväkodeissa vaihdellen, riippuu paljon siitä, millä tavalla kasvattaja näkee keskustelut tarpeellisiksi ja miten hän viestittää vanhemmalle, että keskusteluja on mahdollista pitää. Jos vanhemmalla on käsitys, että keskusteluja pidetään kerran syksyllä ja kerran keväällä, ei hän niitä välttämättä kysy muuten, vaikka tarvetta olisikin. Kasvattajan viestittäessä vanhemmalle, että kahdenkeskisiä keskusteluja on mahdollista järjestää aina, kun vanhempi sitä haluaa ja korostaa vanhemmalle, että keskustelua voi aina pyytää kun siltä tuntuu, tulee kynnys keskustelun järjestämiseen vanhemmalle mahdollisimman

matalaksi. Kasvattajan vastuulla on silti aina järjestää mahdollisuus keskustelulle, vanhempi päättää, käyttääkö hän mahdollisuuden vai ei.

Kasvattajan tehtävä on ylläpitää keskusteluille myönteistä ilmapiiriä päiväkodissa. Kahdenkeskisen keskustelun tarve ei tarvitse olla lapsen tai perheen haasteet, keskustella voi vaikka mitään varsinaisia ongelmia ei olisikaan. Yleensä jokainen vanhempi on valmis juttelemaan lapsestaan kahden kesken, rauhassa. Kahden kesken voi kertoa tai kysyä asioista, joita ei muuten saa sanotuksi. Kahdenkeskisissä keskusteluissa korostuu kasvatuskumppanuuden periaatteet: kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi ja kasvattajan tehtävä on ylläpitää näitä periaatteita.

Kun kasvattajan ja vanhemman välillä on luottamuksellinen suhde, voi molemmat osapuolet toteuttaa lapsen kasvatuksen suhteen enemmän kuin jos luottamusta ei ole. Vanhempi on luottamuksellisessa suhteessa avoimempi ja rehellisempi kuin jos luottamusta ei ole. Ei vanhempi avaudu mahdollisista huolistaan kasvattajalle, jos hän ei koe luottamusta. Kasvattajan on niin ikään haasteellisempaa kertoa mahdollisista lapseen kohdistuvista huolistaan jos luottamus aikuisten välillä uupuu. Luottamuksen puuttuessa kaikinainen vuorovaikutus on vähäisempää vanhemman ja kasvattajan välillä kuin jos suhde on luottamuksellinen.

Kasvattajien vastauksissa nousi esiin yhteisten toimintatapojen tärkeys. Voiko tästä päätellä, että kasvattajien mielestä heidän määrittämänsä yhteiset toimintatavat ovat tärkeitä, heidän määrittämänsä lapsen etu on tärkeä ja heidän kunnioittamisensa on tärkeää kasvatuskumppanuudessa? Ovatko kasvattajat sitä mieltä, että yhteiset toimintatavat ovat edelleen tärkeitä, vaikka ne olisivat vanhemman määrittelemiä? Tai lapsen etu siinä tapauksessa, että se ei olisi kasvattajan mielestä lapsen etu, on edelleen tärkeää?

Onko yhteiset toimintatavat todella sovittu yhdessä vanhempien kanssa vai esimerkiksi palaverissa vanhemmille lähinnä kerrottu, mitä päiväkodissa voitaisiin tehdä? Kokisiko kasvattaja vaikuttavansa kasvatuskumppanuuteen jos tekisi päiväkodissa lapsen kanssa tehtäviä, jotka vanhemmat ovat päättäneet?

Kasvattajat esittivät vanhemmille odotuksia liittyen kasvatuskumppanuuteen. Vanhempien odotukset kasvattajille olivat yleensä konkreettisia. Kasvattajien enemmän ohjeistavia, kuten että muistakaa vanhemmat huolehtia lapsistanne. Minun kokemuksellani suuri osa vanhemmista huolehtii lapsistaan niin hyvin kuin mahdollista ja ottaa vastuun lapsistaan ja muistaa lapsensa edun. Etu ei välttämättä ole sama, mitä kasvattaja ajattelee tai huolehtiminen ei ole sellaista kuin kasvattaja ajattelee. Mutta kasvattajan tulee muistaa perheen näkökulma ja se, että päiväkotia on yksi osa perheen elämää. Tärkeä, mutta yksi osa sitä. Koti on lapsen pääpaikka ja päiväkotia tukee kodin toimintaa. Kasvattajan tulee kunnioittaa vanhempien valintoja lastensa kasvatuksessa, eikä antaa ohjeita siitä, miten vanhempien tulee lastensa kanssa menetellä. Jos vanhempi kysyy neuvoa, niin luonnollisesti kasvattajan tulee siihen vastata.

Tutkimukseni on luotettava siltä osin kun vastauksia peilaa tutkimuksessa mukana olleisiin päiväkoteihin. Tutkimuksen tuloksia ei voi yleistää koskemaan koko Suomen päiväkotien kasvatuskumppanuutta, koska aineistoni oli pieni, 12 vanhempaa ja 16 kasvattajaa. Jotain yleistä linjaa tutkimuksen tuloksista voi kuitenkin tehdä, koska perheiden haasteet ja vahvuudet ovat samankaltaisia kaikkialla Suomessa ja päiväkotien toimintakulttuuri pohjaa koko Suomessa samoihin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin.

Olisi mielenkiintoista tutkia kasvatuskumppanuutta lisää. Mielenkiintoista olisi esimerkiksi tutkia kasvatuskumppanuuden periaatteiden osuutta vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa. Miten toteutuu kunnioitus, entä dialogi? Millainen vastuu kasvattajalla on esimerkiksi keskusteluissa noudattaa kasvatuskumppanuuden periaatteita? Valveutunut kasvattaja toki näin tekee, mutta entä kasvattaja, joka on väsynyt ja motivoimaton työhönsä eikä näe kasvatuskumppanuuden merkitystä? Vanhempi saa tämän kasvattajan kautta kokemuksen päiväkodin toiminnasta ja periaatteista. Voiko hyvää päivähoitoa olla ilman kasvatuskumppanuutta?

LÄHTEET

- Grönfors, M. 1985. Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät. 2. painos. Juva: WSOY.
- Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntyharju, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva: Bookwell.
- Hiltunen, L. Graduaineiston analysointi. Graduryhmä. Jyväskylän Yliopisto. Löytyy myös pdf-muodossa: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/aineiston_analysointi2.pdf
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. & Remes, P. 2005. Tutki ja kirjoita. 11. painos. Jyväskylä: Gummerus.
- Huhtanen, K. 2004. Varhainen puuttuminen. Erityisen tuen tarpeen kohtaaminen päivähoitossa. Tampere: Tammer-paino.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoitosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: Edufin.
- Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: PS-kustannus.
- Härkönen, U. Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus – Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehitymisestä. Viitattu 5.11.2013. Löytyy myös pdf-muodossa: <http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/monitiet/pdf/harkonen.pdf>.
- Iso-Kuusela, M. 2008. Vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten välinen yhteistyö. Yhteen hiileen puhaltamista vai vain kaunis ajatus? Jyväskylän yliopisto. Viitattu 5.11.2013 Löytyy myös pdf-muodossa: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/19422/URN_NBN_fi_jyu-200812206014.pdf?sequen.
- Juusola, M. 2011. Vahvaksi rakastetut lapset. Keuruu: Otava.
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Juva: PS-kustannus.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus.
- Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Tampere: Tampereen Yliopistopaino. Löytyy myös pdf-muodossa os: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7ca705d5-e5be-415f-b70b-4b862c8e707f>.
- Koponen, V., Taskila, S. 2008. ”Lapsen parhaaksi yhteisvoimin”. Kasvatuskumppanuus päiväkotia Aarteessa. Laurea – Ammattikorkeakoulu. Löytyy myös pdf-muodossa: <http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/3479/Microsoft%20Word%20-%20Lapsen%20parhaaksi%20yhteisvoimin.pdf?sequence=1>.
- Orb, A., Eisenhauer, L. & Wynaden, D. 2001. Ethics in Qualitative Research. Journal of Nursing Scholarship. Sigma Theta Tau International. Löytyy myös pdf-muodossa: <http://www.columbia.edu/~mvp19/RMC/M5/QualEthics.pdf>.

Räsänen, H. 2012 Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät. HAMK (Y-AMK). Löytyy myös pdf-muodossa:

http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/koulutus/Ylempi_AMK_tutkinto/kudos/menetelmat/4_Kvalitatiiviset_tutkimusmenetelmaet.pdf.

Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. (toim.) 2009. Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Juva. Ws Bookwell Oy.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2009. Menetelmäopetuksen tietovaranto. KvaliMOTV. Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja. Toinen vedos. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tampereen yliopisto. Löytyy myös pdf-muodossa: http://www.fsd.uta.fi/fi/julkaisut/motv_pdf/KvaliMOTV.pdf

Stakes. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Saarijärvi: Gummerus.

Turja, L. & Fonsén, E. (toim.) 2010. Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Professori Eeva Hujalan matkassa. Tampere: Juvenes Print.

Töyräs, S. 2011. Kasvatuskumppanuus näkyväksi. Kodin ja päiväkodin välinen yhteistyö. Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulu (Y-AMK). Löytyy myös pdf-muodossa os: http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/32503/Toyra_Sari.pdf?sequence=1.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2000. Osviitaksi opinnäytetyöhön. Opas ammattikorkeakoulussa tehtävän opinnäytetyön tekemiseen. Vantaa: Mercuria Business School.

Välimäki, M., Holopainen, A. & Jokinen, M. 2000. Psykiatrinen hoitotyö muutoksessa. Helsinki: WSOY.

<http://www.froebelfoundation.org/philosophy.html>. Viitattu 2.11.2013

SAATEKIRJE VANHEMMILLE

6.5.2013

Hei!

Olen Sara Jeromaa, lastentarhanopettaja XXX päiväkodista XXXsta. Opiskelen sosionomiksi Turun Ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyötä aiheena "Kasvatuskumppanuus päivähoidossa".

Tämä opinnäytetyöhöni liittyvä kysely on tarkoitettu teille, päiväkodissa olevien 3-5 -vuotiaiden lasten vanhemmille. Kyselyyn voitte vastata molemmat vanhemmat yhdessä tai toinen vanhemmista. Jos teillä on useampi kuin yksi 3-5 -vuotias lapsi päiväkodissa, riittää, kun vastaatte kyselyyn yhden lapsen osalta.

Valmiit vastaukset voitte palauttaa lapsenne päiväkotiin samassa kirjekuoressa, kuin missä saitte tämän kyselyn. Vastatkaa nimettömänä ja sulkekaa kirjekuori. Kuoren voi antaa henkilökunnalle. Vastausaikaa on kaksi viikkoa. Tulen hakemaan kuoret päiväkodista 21.5.2013.

Käsittelen vastaukset luottamuksellisesti. Vastaajia tai päiväkoteja ei voi valmiissa työssä tunnistaa.

Toimitan valmiin opinnäytetyön kopion lapsenne päiväkotiin vanhempien luettavaksi.

Jos teillä tulee kysyttävää liittyen tähän kyselyyn, minuun voi ottaa yhteyttä: sara.jeromaa@xxx.fi

Olen erittäin kiitollinen vastauksista ☺

Kysely 3-5 – vuotiaan lapsen vanhemmille

Kasvatuskumppanuuden määritelmä:

”Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa.” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.)

1. **KUN MIETIT MÄÄRITELMÄÄ KASVATUSKUMPPANUUDESTA, MITEN SE MIELESTÄSI TOTEUTUU LAPSESI PÄIVÄKODISSA? Ympyröi seuraavista vaihtoehtoista toteutumista parhaiten kuvaava vaihtoehto:**

1. Ei toteudu lainkaan
2. Ei juurikaan toteudu
3. Toteutuu melko hyvin
4. Toteutuu hyvin
5. Toteutuu kiitettävästi

2. **KERRO OMIN SANOIN, MITEN KASVATUSKUMPPANUUS MIELESTÄSI NÄKY Y LAPSESI PÄIVÄKODISSA?**

3. **KERRO ESIMERKKEJÄ, MITEN ITSE OLET VAIKUTTANUT KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMISEEN LAPSESI PÄIVÄKODISSA?**

4. **MITÄ ODOTAT PÄIVÄKODIN HENKILÖKUNNALTA KASVATUSKUMPPANUUTEEN LIITTYEN?**

SAATEKIRJE KASVATTAJILLE

6.5.2013

Hei!

Olen Sara Jeromaa, lastentarhanopettaja XXX päiväkodista XXXsta. Opiskelen sosionomiksi Turun Ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyötä aiheena ”Kasvatuskumppanuus päivähoidossa”.

Tämä opinnäytetyöhöni liittyvä kysely on tarkoitettu teille, 3-5 -vuotiaiden lasten kanssa työskentelevä varhaiskasvattaja.

Vastatkaa kyselyyn yksin, ei muiden työntekijöiden kanssa yhdessä. Vastatkaa mahdollisimman rehellisesti, niin kuin asiat oikeasti ovat, ei niin kuin toivoisitte niiden olevan.

Valmiit vastaukset voitte palauttaa päiväkotiin jättämääni vastauslaatikkoon samassa kirjekuoressa, kuin missä saitte tämän kyselyn. Vastatkaa nimettömänä ja sulkekaa kirjekuori. Vastausaikaa on kaksi viikkoa. Tulen hakemaan kuoret päiväkodista 21.5.2013.

Käsittelen vastaukset luottamuksellisesti. Vastaajia tai päiväkoteja ei voi valmiissa työssä tunnistaa.

Toimitan valmiin opinnäytetyön kopion päiväkotinne varhaiskasvattajien luettavaksi.

Jos teillä tulee kysyttävää liittyen tähän kyselyyn, minuun voi ottaa yhteyttä:

sara.jeromaa@xxx.fi

Olen erittäin kiitollinen vastauksista ☺

Kysely 3-5 -vuotiaiden lasten kanssa työskenteleville kasvattajille

Kasvatuskumppanuuden määritelmä:

”Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa.” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.)

- 1. KUN MIETIT MÄÄRITELMÄÄ KASVATUSKUMPPANUUDESTA, MITEN SE MIELESTÄSI TOTEUTUU PÄIVÄKODISSA, JOSSA TYÖSKENTELET?**
Ympyröi seuraavista vaihtoehtoista toteutumista parhaiten kuvaava vaihtoehto:

1. Ei toteudu lainkaan
2. Ei juurikaan toteudu
3. Toteutuu melko hyvin
4. Toteutuu hyvin
5. Toteutuu kiitettävästi

- 2. KERRO OMIN SANOIN, MITEN KASVATUSKUMPPANUUS NÄKYY PÄIVÄKODISSA, JOSSA TYÖSKENTELET?**

- 3. KERRO ESIMERKKEJÄ, MITEN ITSE OLET VAIKUTTANUT KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMISEEN PÄIVÄKODISSA, JOSSA TYÖSKENTELET?**

